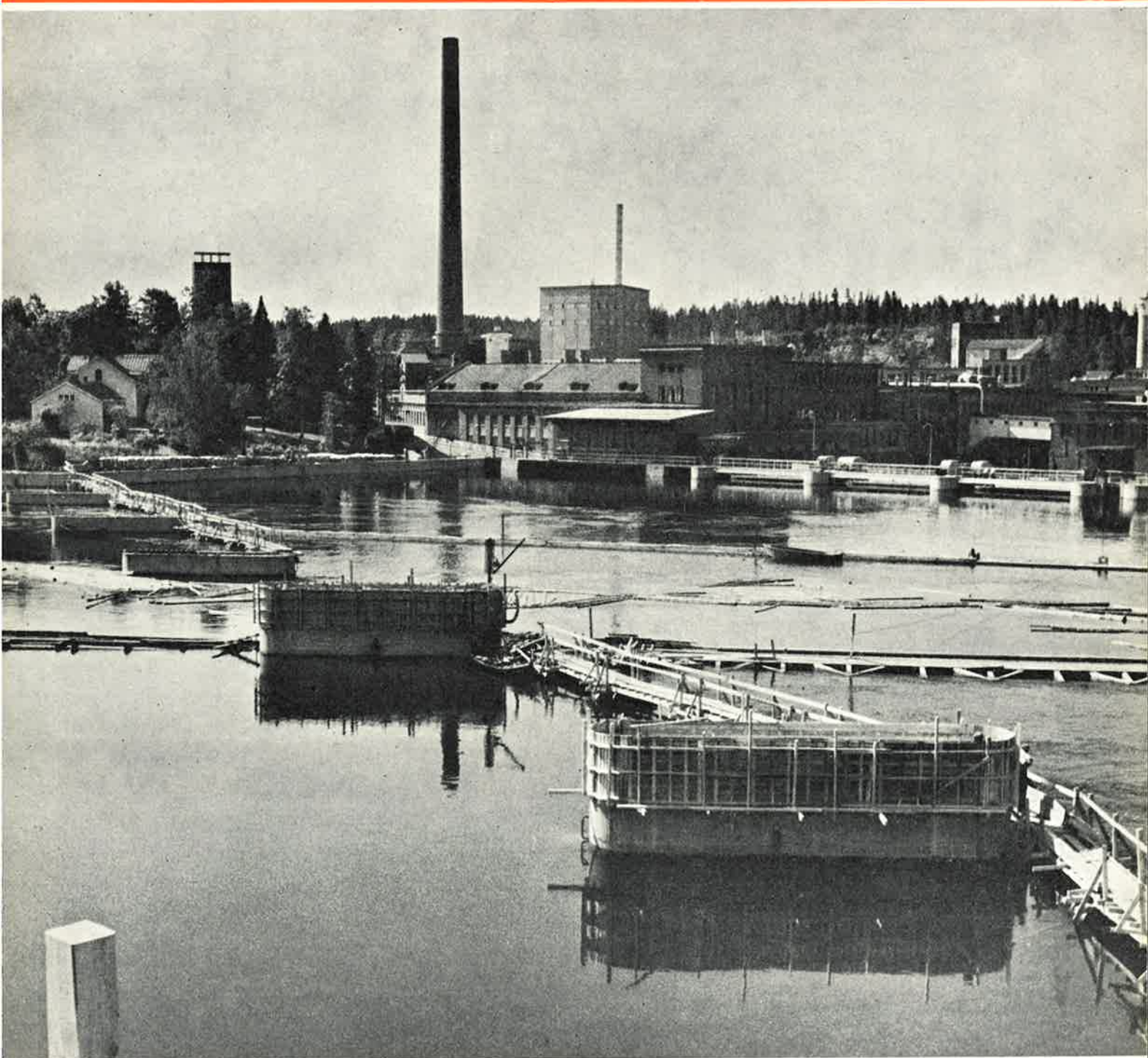

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

SISÄLTÖ:

Uusi silta Kuusankosken yli	1
Kymintehtaan kapearaiteinen rautatie lo- pettanut toimintansa	4
Kymintehtaan olkimassatehdas	7
† KHT-tilintarkastaja Yrjö Jansson	11
Mitalimiehiä	11
Luonnon läheisyyttä tehtaan varjossa	12
Kuusankosken yhteiskoulu saa oman koulu- talon	14
Pitkäaikaisesti palvelleita	16
Merkkipäiviä	18
Manan majoille	19
Tehtaalaiskoti II	20
Voikka yhtymämme jalkapallomestariksi ..	23
Kävelyharrastuskilpailu	24
Kuusankosken tehtaitten kesämestaruus- kilpailut	25

HAUKKASUON TEHTAAT

Haukkasuon Tehtaitten VPK 10-vuotias ..	26
50-vuotias	27

HALLAN TEHTAAT

Puusepäntehdas tulen saaliiksi	28
Merkkipäiviä	29
Kesän riemuja Aholansaareissa	29

HÖGFORSIN TEHDAS

Kävimme Lapissa	30
Merkkipäiviä	31
Salon Tehtaitten urheilukuulumisia	32

JUANTEHDAS

Yhtymämme kesämestaruuskilpailut	33

METSÄOSASTO

Merkkipäiviä	40

Toimituksen tuolilta .....

Kansikuva: Uuden sillan rakennustyöt alku-
vaiheessaan keskikesällä.

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.

Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvola Kirja- ja Kivipaino.

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman
lupaa kielletty.

Uusi silta Kuusankosken yli

Kuusankosken yläjuoksulle sahan niemen ja johtokunnan huvilan rannan kohdalle rakennetaan parhailaan siltaa, joka valmistuttuaan tulee parantamaan tehdasalueemme liikenneolosuhteita huomattavassa määrin. Sillan ja siihen liitettävän uuden tieverkoston avulla saadaan osa tehdasalueen sisäisestä liikenteestä ohjatuksi tätä uutta väylää pitkin, joten tuotantolaitosten välittömässä läheisyydessä nykyisin vallitseva liikennemuuhka vähenee, mikä on sekä työnteon että liikenneturvallisuuden kannalta erittäin toivottavaa.

Sillan rakentamissuunnitelma periytyy jo vuodelta 1940. Silloin Kuusankosken voimalaitoksen koskenperkaustöiden yhteydessä tarjoutui erinomainen tilaisuus kosken pohjan ollessa kolmessa vaiheessa tyhjillään rakentaa siltaa varten viisi teräsbetonista virtapilaria ja maatuet. Tähän vaiheeseen siltatyö sitten jäikin. Sota-aika aiheutti omat esteensä, ja sen jälkeen rakennustoiminnan elvyttyä on pääpaino täytynyt kiinnittää etupäässä tuotannollisen puolen uudistamiseen ja laajentamiseen. Tänä vuonna on kuitenkin tullut sillan rakentamisen vuoro. Työt pantiin käyntiin viime toukokuussa, ja silta valmistuu tämän vuoden aikana. Urakoitsijana toimii helsinkiläinen rakennusliike Silta ja Satama Oy.

Kuten viimeaikaisessa tehdasrakennustoiminnassamme tämän sillan rakentamisessakin käytetään uusimpia menetelmiä. Silta tulee olemaan esijännitetty teräsbetonisilta. Tämän varsinkin Keski-Euroopassa suosituksi tulleen rakennusmenetelmän mukaan selviydytään kevyemmällä rakenteilla kuin vanhaa "klassillista" paikalla tapahtuvaa teräsbetonivalua tai teräsrakenteita käyttäen ja siten säästetään huomattavasti sementtiä, terästä sekä rakennustelineitä. Kuhunkin siltapalkkiin on ennen betoninvalua asennettu kymmenen halkaisijaltaan 26 mm:n paksuista terästankoa, jotka on sijoitettu teräksisten suojaputkien sisään. Tämä teräskonstruktio on asennettu palkkiin siten, että terästangot muodostavat keskeltä alaspäin taipuvan kaaren, palkkien päistä lähtevät loivemman ja palkkien yläreunasta lähtevät jyrkemman, sillä alimmillaan tangot kulkevat jokseenkin samassa tasossa palkin alaosassa. Kun betoninvala on

suoritettu ja palkit kuivuneet kuukauden ajan, suoritetaan terästankojen kiristäminen venyttämällä niitä toisesta päästä tarkoin lasketun taulukon mukaan. Suurimmat venytykset ovat vähän yli 10 sm. Teräksen venyttäminen tapahtuu tarkoitusta varten konstruoidun öljypumpun ja jännityskojeen avulla. Tämän jälkeen täytetään putken ja terästangon välinen pieni rako erikoisbetonilla teräksen ruostumisen estämiseksi. Lopuksi valetaan esijännitysterästen päteankkurit betonilla umpeen, joten rakennelma jää kauttaaltaan piiloon.

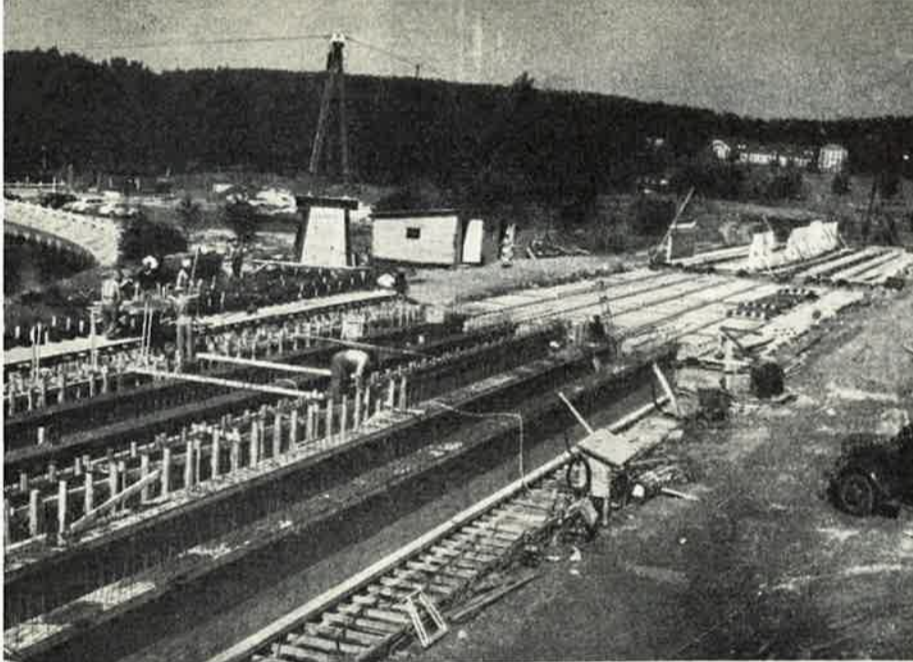
Esijännityksen seurauksena syntyy palkin alapintaan puristusta, joka palkin joutuessa normaaliin asentoon kahden tuen varaan sekä tullessa kuormitukseksi kumoutuu. Tässä sillassa käytettyä esijännitysmenetelmää kutsutaan Dywidag-menetelmäksi. Lujuslaskelmat on suorittanut saksalainen toiminimi Dückerhoff & Widmann.

Kuhunkin jänneväliin tulee kolme palkkia rinnakkain. Kuusaan puoleisen rannan ja ensimmäisen virtapilarin välinen jänneväli on 26 metriä ja muiden 31 metriä. Siten tarvitaan kaikkiaan 18 palkkia. Palkkien korkeus on 165 sm, ja alareunan korkeus joen pinnasta tulee olemaan n. puolitoista metriä.

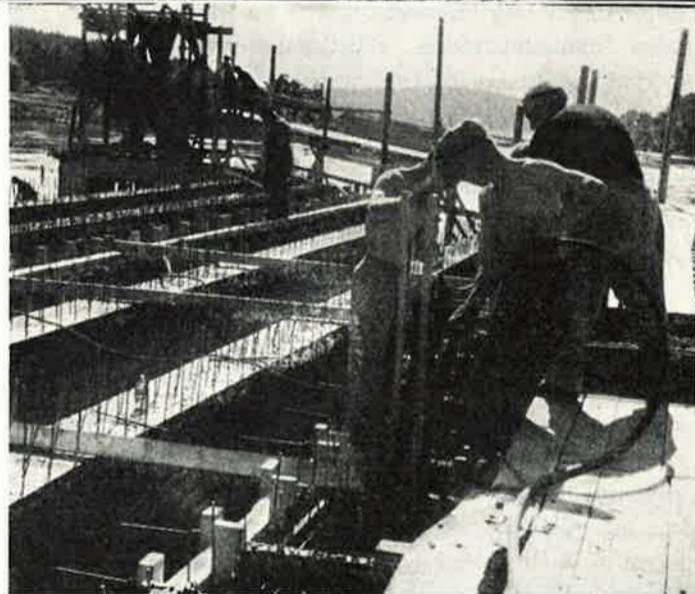
Sillan pituudeksi tulee 181 metriä ja leveydeksi 9 metriä. Ajoin leveys on 6 metriä ja molemmilla sivuilla olevien jalkakäytävien 1,5 metriä kummankin. Kansi rakennetaan teräsbetonista ja päällystetään asfaltilla. Johtokunnan huvilan puoleisella rannalla tarvitaan Kymijoen rantaäyräälle 100 metrin matkalle paikoitellen neljän metrin korkuinen tukimuuri, mikä on jo valettu. Heinä—elokuun aikana saatiin kaikki palkit valetuksi ja elokuun loppupuolella päästiin aloittamaan palkkien siirtäminen paikoilleen käyttämällä apuna tätä tarkoitusta varten rakennettuja ponttooneita.

Kuten sanottu silta tulee palvelemaan yhtiön omia liikennetarpeita ja sen kuormitus on laskettu kantamaan henkilö- ja pakettiautoliikenteen. Sillan ja sille johtavien teiden valmistuttua Ekholmintie tulee jatkumaan sillalle ja sen yli Kymintehtaan puolelle, jossa se yhtyy Ahlmanintiehen Mustanvuoren sivustalla.

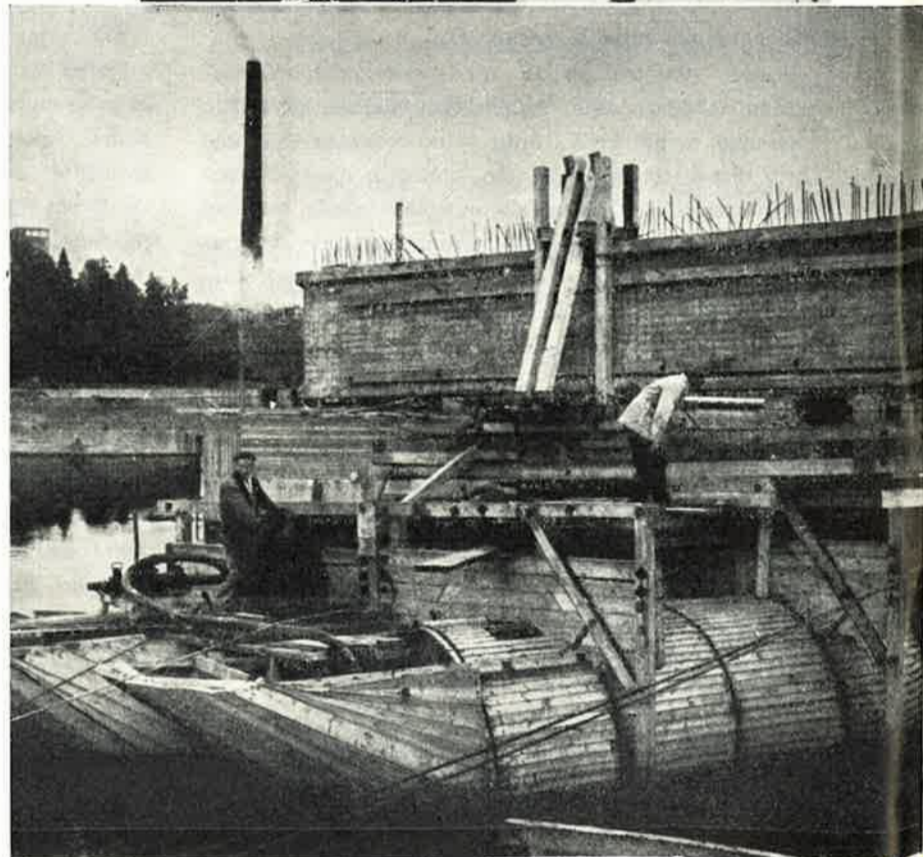

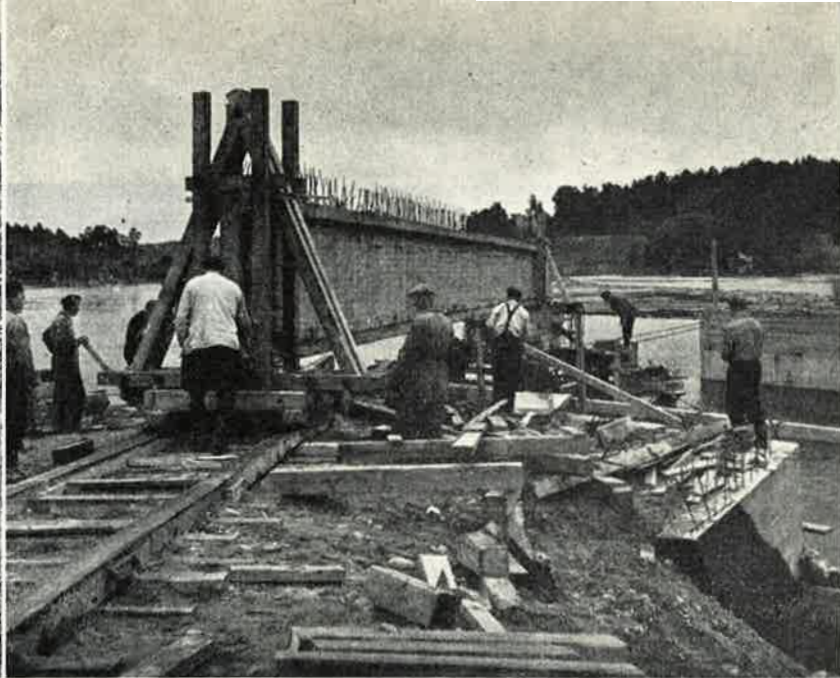
Siltapalkkien valupaikka sijaitsi Sahanniemessä tulevan sillan välittömässä läheisyydessä. Ensimmäiset palkit on jo valettu ja toisia parhaillaan valetaan. Taaempänä näkyvissä seuraavien palkkien muottien pohjat.

Palkkien siirto siltapilareiden varaan tapahtuu puisten asennusponttoonien avulla. Ne toimivat samalla nostokojeena pumppaamalla vettä ponttooneihin tai niistä pois.

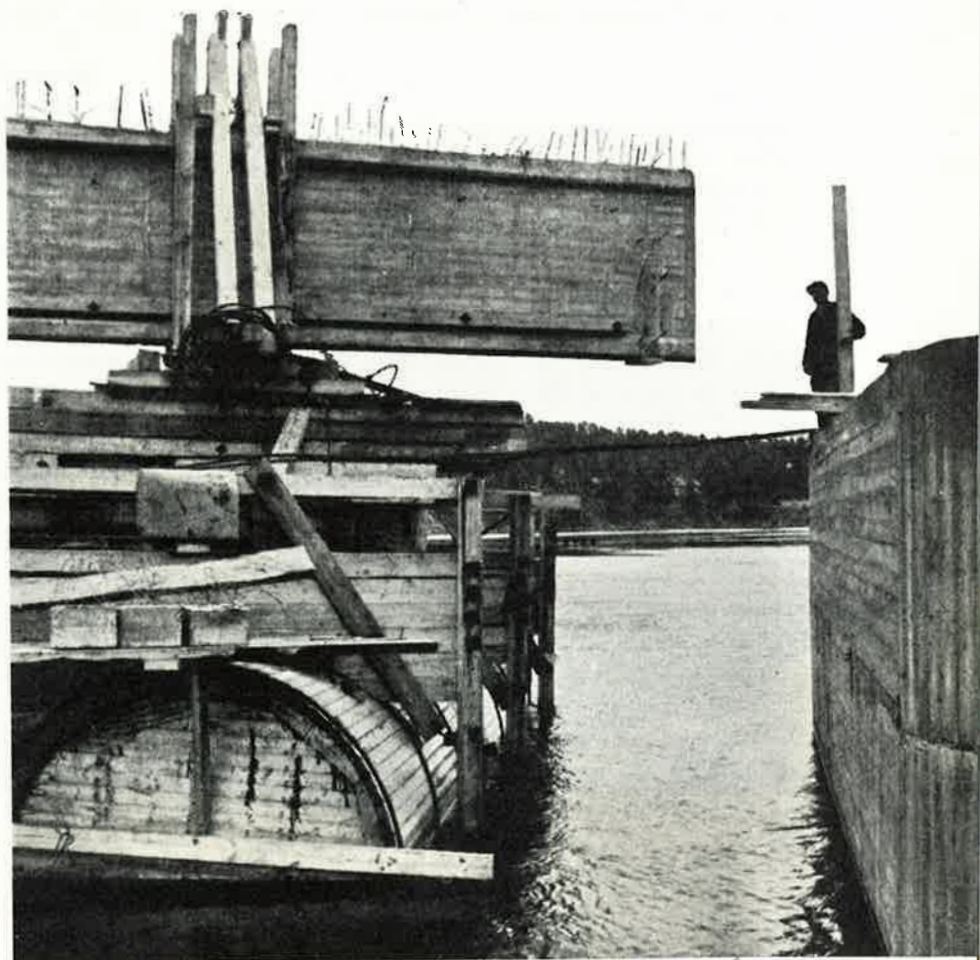

Tarkkuutta vaativa terästen esijännitys suoritetaan esijännityspumpun (ylh.) ja vetokojeen (ylh. vas.) avulla. Kuvissa tämä tärkeä työvaihe parhaillaan menossa.

Ensimmäinen palkki on parhaillaan siirtymässä paikoilleen. Palkin joen puoleinen pää on ponttoonien varassa ja rannan puoleinen pää lepää helposti liukuvan kelkan päällä.

Ensimmäisen palkin pää lähestymässä virtapilaria.

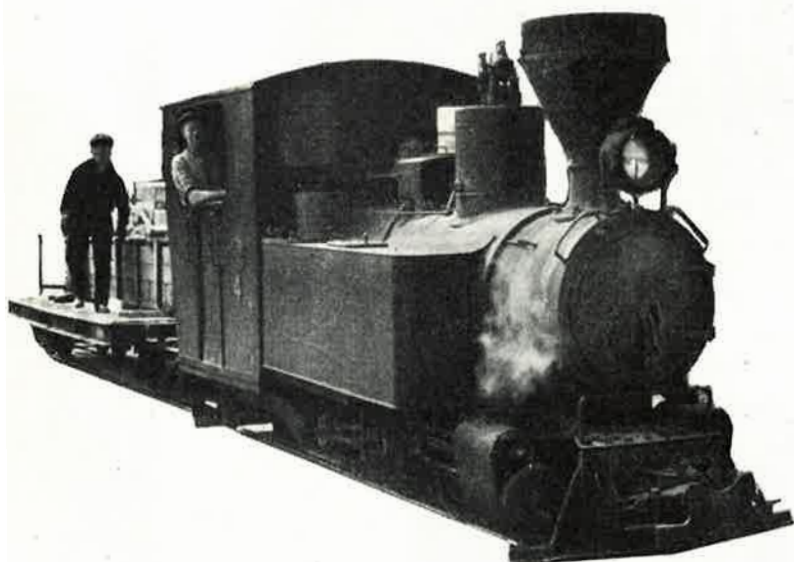
Kymintehtaan kapearaiteinen rautatie on saanut tuomionsa ja kiskot katkaistaan 15.6. johtokunnan huvilan puiston kohdalla. Vasemmalta lukien Jaakko Mynttinen, Pentti Tuominen, ratamestari Frans Valjakka, Erkki Tuominen ja kuljetusosaston päällikkö Olov Hixén.

Viereisellä sivulla: Hiomopuiden kuljetus Voikkaalta Kymin puuhiomoon jatkuu vielä entiseen tapaan.

Kymintehtaan kapearaiteinen rautatie lopettanut toimintansa

Veturinkuljettaja Einar Tarjala suorittamassa viimeisiä ajoja Kymintehtaan kapearaiteisella. Junamiehenä Kauko Makkonen.

Menestyksellinen teollisuustoiminta, varsinkin kun on kysymys puunjalostusteollisuudesta, edellyttää hyviä kuljetusolosuhteita. Kun Kuusankosken äärelle alettiin v. 1872 rakentaa tehtaita, olivat yhtenä houkuttimena juuri suotuisat kuljetusmahdollisuudet. Kymijokea myöten saatiin tehtaille puuta pitkien uittomatkojen takaa ja vajaan peninkulman päässä kulkevan uuden rautatien avulla voitiin tuotteet kuljettaa maailmanmarkkinoille. Kaksikymmentä vuotta myöhemmin Kymintehdas ja Kuusaa yhdistettiin maan rautatieverkostoon rakentamalla tehtaille leveäraiteinen rautatie vastavalmistuneelta Savon radalta, ja kun uusi tulokas Voikan tehdas oli kymmenkunta vuotta myöhemmin saanut myös oman pistoraiteensa, oli kuljetuskysymykset ratkaistu mitä suotuisimmalla tavalla. Sekä raaka-aineiden että valmiin tavaran kuljettamisesta ei muodostunut vaikeata pulmakysymystä tehtaiden vastaiselle laajentamiselle ja kehittämiselle.

Tiet ja sillat ovat puolestaan paikallisten yhteyksien luomisessa näyttelleet tuiki tärkeätä osaa tehtaiten historiassa. Tämä paikallisen liikenneverkoston kehittäminen on jatkunut tehtaiden ensi päivästä alkaen nykyhetkeen saakka ja parhaillaan on jälleen menossa tärkeä uudistusvaihe. Pelkästään teiden ja

siltojen avulla ei kuitenkaan ole tultu toimeen, vaan suorastaan ratkaisevaa osaa tuotantolaitosten sisäisessä liikenteessä on vuosikymmenien ajan näytellyt kapearaiteinen rautatie. Sitä myöten kuljetettiin aikanaan puut nostoilta hiomoihin, selluloosatehtaisiin sekä kattilahuoneisiin ja valmis tavara varastoihin. Erinomaiseksi kiskovaunujen vetäjäksi osoittautui hevonen, joka säilytti asemansa pitkälle "höyryveturien aikakauteen" saakka. Vähitellen kapearaideverkosto laajeni ja ulottui lopulta käytännöllisesti katsoen kaikkialle tehdas- ja varastoalueilla. Se on kuulunut erottamattomana osana tehdaskuvaan. Tehdasalueilla liikuttaessa on tuon tuostakin jouduttu ylittämään kapearaiteinen rata, ja äkäisesti puuskuttava veturi kimeine vihellyksineen ja vaunujen kolina ovat lisänneet työn ääniin oman sävelensä. Kapearaiteisen rautatien vaunuissa on kuljetettu paperi- ja polttopuuta, selluloosa- ja paperipaaleja, oksamassaa, paperikoneiden valsseja, kemikalioita, rakennustarvikkeita, kuten sahatavaraa, tiiliä, hiekkaa ja sementtiä, jätteitä täytemaille ja monenlaista muuta tehtaittemme jokapäiväiseen työhön ja toimintaan kuuluvaa tavaraa.

Lukuun ottamatta Kuusankosken ja Voikan välistä rautatietä on kapearaiteista rautatietä tehtaitten piirissä nimitetty raitiotieksi. Tämä kaupunkimaiseen liikennelaitokseen viittaava nimitys on peräisin niiltä ajoilta, jolloin hevosen rinnalle ilmestyi vaunujen vetäjäksi sähköveturi. Se sai voimansa kiskojen yläpuolella kulkevasta sähköjohdosta, joten raitiotienimitys sopi hyvin tälle vetopelille. Meillä ei ole tarkkoja tietoja raitiotieveturin käytäntöön ottamisesta, mutta joka tapauksessa se on tapahtunut jo viime vuosisadan lopulla. Ratamestari Frans Valjakka muistaa, että hän polvenkorkuisena poikana käydessään äitinsä kanssa Kymintehtaan "lit-

viikkilaanilla" näki tällaisen raitiotieveturin kuljettavan hiomopuilla lastattuja vaunuja nostolta tehtaalle. Poikasta kiinnosti luonnollisesti tämä juna, varsinkin kun hän oli Miehon vahtituvan ratavartijan poika. Höyryveturien katselemiseen tottunutta poikaa ihmettytti kipinöiden sinkoaminen veturin johtimesta sen koskettaessa yläpuolella kulkevaa sähköjohtoa. Höyryveturi saikin odottaa vielä kauan vuoroaan, ja vasta v. 1912 ostettiin Kymintehtaalte ensimmäinen höyryveturi.

1910-luvulla kapearaideverkosto ulotettiin Saksanaholle ja Kuusanlammen nostolle saakka. Saman vuosikymmenen puolivälissä alettiin suunnitella kapearaiteisen rautatien rakentamista Kuusankosken ja Voikan tehtaiden välille. Senaatti myönsi rakennusluvan v. 1917, mutta rakennustyöt voitiin aloittaa vasta kaksi vuotta myöhemmin. Tällä välin hylättiin ensimmäinen ratasuunta, joka kulki Eerolan kartanon maiden kautta, ja rata rakennettiin Naukionvuoren länsipuolitse. Tämän toisen ratasuunnan valitsemiseen vaikutti ratkaisevasti se, että tällöin rata tuli kulkemaan hyvän hiekanottoaikan kautta. Hiekkaharjasta onkin sittemmin kuljetettu rautatietä myöten satoja tuhansia kuutioita hiekkaa ja soraa rakennustyömaille ja rautateiden sekä maanteiden tarpeiksi.

Kuusankosken—Voikan rautatie suunniteltiin alun perin palvelemaan myös matkustajaliikennettä, ja rata avattiin yleiselle liikenteelle 1.7.1921. Siitä tuli kuusaalaisten ja voikkaalaisten juna, josta ei puuttunut matkustajia. Liikenteen vilkkaimmillaan ollessa liikennöi radalla kahdeksan junaparia vuorokaudessa ja matkustajien lukumäärä nousi muutamina vuosina n. 350.000:een. Etupäässä juna toimi työläis- ja koululaisjunana, mutta myös muulle paikallisliikenteelle se oli ennen linja-autoliikenteen nykyisiin mittoihin laajentumista suorastaan korvaamaton. Tavara-

liikenne näytteli kuitenkin tärkeintä osaa ja suurimmillaan ollessa kulki Kuusankosken—Voikan rautatiellä n. 60 kuormattua tavaravaunua vuorokaudessa.

Muutamat luvut puhuvat puolestaan Kuusankosken—Voikan rautatien ja Kymintehtaan—Kuusaan sekä Voikan tehdasalueiden kapearaiteisen rautatien suuruudesta. Veturikannan suurimmillaan ollessa on höyryvetureita ollut yhdeksän ja moottorivetureita kolme, tavaravaunuja lähes 400 ja matkustajavaunuja 8. Rataa on ollut yli 61 kilometriä.

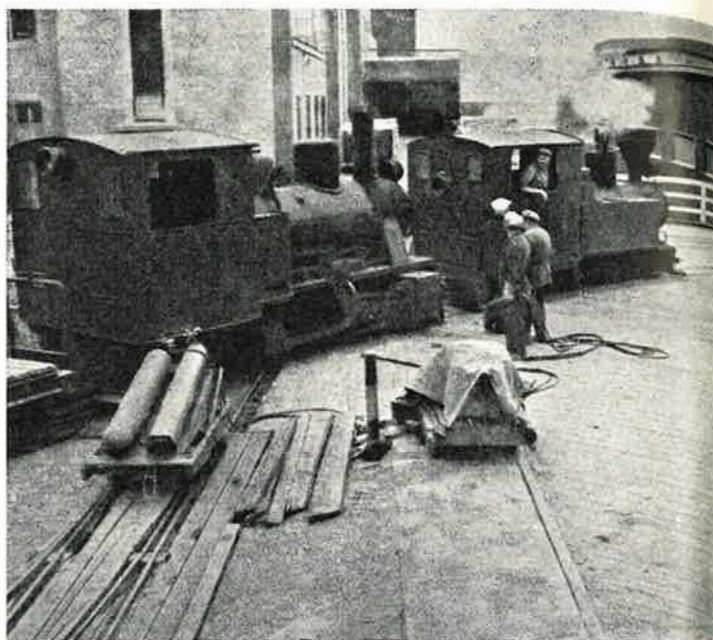
Olemme kertoneet tästä kapearaiteisen rautatiemme toiminnasta ikään kuin historiallisesta ilmiöstä. Ja osittain tässä onkin menneen ajan asioista kysymys. Tiedämme, ettei Kuusankosken—Voikan välillä ole enää 1. 6. 1954 alkaen kulkenut ollenkaan matkustajajunia. Tieverkoston parantuessa ja linja-autoliikenteen kehittyessä matkustajien lukumäärä alkoi vuosi vuodelta vähetä. Junavuorojen lukua jouduttiin supistamaan ja lopulta matkustajaliikenne lopetettiin kokonaan. Kuusankosken—Voikan matkustajajuna oli aikansa elänyt ja joutui siirtymään eläkkeelle. Alkoipa tavaraliikennekin osittain siirtyä rautatien viertä kulkevalle maantielle, ja nykyisin on rautatien harjoilla yksinomaan vain hiomopuiden kuljetus Voikkaalta Kymin puuhiomoon ja liimavaunun kuljetus Kymintehtaalta Voikkaalle.

Kymintehtaan puolella olevalle kapearaideverkotolle on käynyt vielä kehnommin. Kesäkuun 15. päivän iltana katkaistiin rata Kymijoen rannasta hieman vaunuverstaan alapuolelta, ja se merkitsi sitä, että liikenne kapearaiteilla lakkasi Kymintehtaan puolella käytännöllisesti katsoen kokonaan. Ainoastaan rataosuus uudelta kaolinivarastolta Kymin paperitehtaalte samoin kuin pieni ratapiha Voikan—Kuusankosken radan päätepisteessä johtokunnan huvilan kohdalla Kymijoen rannassa säilytettiin. Kaikki muut radat saivat purkutuomion, ja suuri osa niistä onkin jo hävinnyt olemattomiin. Siten liikenteelle vaaralliset tasoristeyksetkin tehdasalueilla ja Kouvolaan johtavilla maanteilla kuuluvat jo menneisyyteen.

Tämä hävitystuomio on johtunut yksinkertaisesti siitä, että autot, traktorit, trukit ja muut moottoriajoneuvot ovat vieneet kapearaiteiselta rautatieltä sen tehtävät. Uusi ajokalusto on joustavampi ja taloudellisempi ja siksi vanha palvelija on päästetty lepoon. Voikan—Kymintehtaan välisen liikenteen supistuttua vain hiomopuiden kuljetukseen tämä on vähentänyt myös Voikkaalla kapearaiteisen liikennettä. Se tulee supistumaan jatkuvasti ja lähitulevaisuudessa odottaa Voikan kapearaiteista sama tuomio kuin mikä pantiin nyt toimeen Kymintehtaalla.

Kymintehtaan parhaat veturit Tampellan valmistama n:o 4 sekä belgialainen n:o 10 siirrettiin radan katkaisemispäivänä Voikkaalle. Muut kolme veturia odottavat lopullista kohtaloaan romuvaraston naapuruudessa. Osa vaunuista siirrettiin niin ikään Voikkaalle, osa taasen Haukkasuolle loppujen jäädessä romutettaviksi tai myytäväiksi. Haukkasuo on saanut myös suuren määrän kiskoja.

Kapearaiteisen rautatien mukana on vaunuverstaas, joka sijaitsee kauniilla Kymijoen rantatörmällä koiravujen ja raitojen katveessa, saanut tuomionsa. Siellä

Tampellalainen siirtämässä belgialaista veturia Voikan puolelle vähän ennen kapearaiteisen radan katkaisemista.

Vaunuverstaas on suorittanut tehtävänsä ja rakennusvanhus odottaa lähiaikoina tapahtuvaa purkamistuumiotaan.

tehdään enää vain joitakin kuljetusosaston pikkutöitä ja rakennus tullaan pian hävittämään. Uusi rantatie tulisi siitä muutenkin viemään nurkan mennessään. Rakennus on eräiltä osiltaan Kymintehtaan vanhimpia. Vanhat ihmiset käyttävät siitä vielä rantasahan ja raamiverstaan nimeä, mikä kertoo sen aikaisemmasta käytännöstä. Viimeiset kolme vuosikymmentä se on toiminut vaunuverstaana.

Kymintehtaan olkimassatehdas

Askettäin julkaistiin Paperi ja Puu-nimisessä aikakauslehdessä dipl.ins. Ingwald Souranderin kirjoittama olkimassan valmistusta Suomessa käsittelevä tutkielma, jossa yhtenä kuvauksen kohteena on vuosisadan vaihteen molemmin puolin toiminnassa ollut Kymin Osa-keyhtiön olkimassatehdas. Koska olemme myös omalta kohdaltamme onnistuneet tallettamaan tähän tehtaaseen liittyvää muistitietoa erinomaisen haastateltavan yhtiöläisveteraani Frans Edvard Salmisen kertomana, julkaisemme näiden molempien lähteiden perusteella laaditun kuvauksen tästä jo melkein unohduksiin joutuneesta tuotantolaitoksesta. Yhtiön historiassakaan siitä ei ole kuin parin rivin maininta. Olkimassatehdas ei tosin ollut toiminnassa kuin seitsemän vuotta, ja sen tuotantoluvut pysyivät melko vaatimattomina, mutta tehtaan perustaminen ja olkimassan valmistus on joka tapauksessa osoitus ajan virtausten valppaasta seuraamisesta ja yritteliäisyydestä, joten tämänkin tuotannonalan muiston tallettaminen on paikallaan.

PAPERIA OLKIMASSASTA

1800-luvun alkupuolella yritettiin useissa johtavissa teollisuusmaissa kehittää menetelmiä, joiden avulla oljen kuitu voitaisiin irroittaa ja käyttää paperinvalmistukseen. Ensimmäisen käyttökelpoisen menetelmän keksi ranskalainen Mellier, ja pian alettiin varsinkin Keski-Euroopassa perustaa paperitehtaitten yhteyteen olkimassatehtaita. Niinpä Saksassa oli 1880-luvulla toiminnassa 45 olkimassatehdasta. Suomi sai ensimmäisen olkimassatehtaansa jo v. 1873 tunnetun viipurilaisen toiminimen Hackman & Co:n perustaessa Nurmin aseman läheisyyteen olkimassa- ja olkipaperitehtaan. Esimerkkiä seurasivat pian Frencckellin ja Tampereen Kattohuopatehtaan paperitehtaat. Tämän lisäksi on olkimassan valmistusta harjoitettu Nokialla, aikojen sitten toimintansa lopettaneessa Juvankosken pahvitehtaassa Perttelin pitäjässä sekä Kymintehtaalla.

Raaka-aineeksi kelpasivat kaikkien viljalajiemme oljet. Ominaisuuksiltaan lujimmaksi osoittautui kuitenkin rukiin olki. Alkuaikoina olkimassaa käytettiin ohuiden käärepapereiden ja muiden vastaavanlaisten paperien valmistamiseen olkimassan osuuden ollessa koko kuitumäärästä 20—30 prosenttia. Sitten teknillisten menetelmien kehittyessä olkimassasta alettiin valmistaa posti-, kirjoitus-, savuke- ja monia muita hienopaperilatuja. Valkaistun olkimassan avulla voitiin lisätä paperin valkoisuutta, jäykkyyttä sekä metallikkuutta eli "klangia" kuten paperimiesten kielellä sanotaan.

KYMIN OSAKEYHTIÖN OLKIMASSATEHDAS

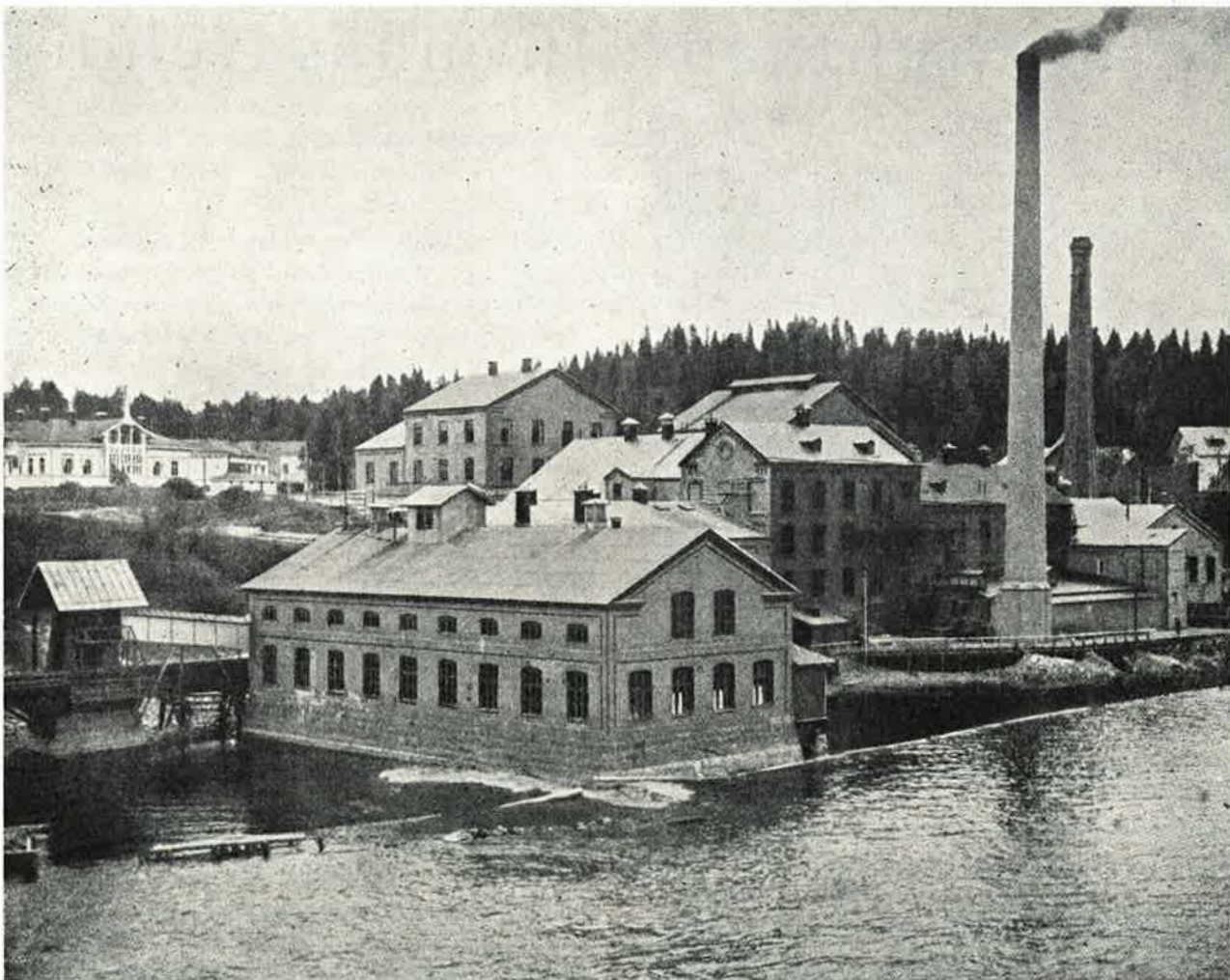
Kymin Osakeyhtiötä kiinnosti olkimassa nimenomaan vaativien paperilatuojen valmistamisen takia.

Käyttämällä valkaistua, korkealaatuista olkimassaa toivottiin päästävän entistä parempiin posti- ja kirjoituspaperilatuihin. Yhtiön silloiselle teknilliselle johdolle ei olkimassan valmistus ollut suinkaan tuntematon. Paperitehtaan teknillisellä johtajalla saksalaisella Georg Kückillä oli ennestään omakohtaista kokemusta olkimassan valmistuksesta, ja laboratorion esimies insinööri Axel Alander oli toiminut pari vuotta teknillisenä johtajana saksalaisessa Sebnitzin tehtaassa, jossa valmistettiin olkimassaa. Asiantuntevasta oli siten riittävästi omasta takaa.

Olkimassatehdas rakennettiin Kymin selluloosatehtaan läheisyyteen Kymijoen rantaan osittain veden päälle. Tehdasta esittävästä kuvasta näemme, että vesi ympäröi sitä kolmelta taholta. Tehdas rakennettiin tiilistä ja valmistui vuoden 1896 lopulla. Rakennus oli kaksikerroksinen, 27 metriä pitkä ja 14 metriä leveä.

Tehtaan etumiehenä toimi koko sen olemassaoloajan Wilhelm Salminen, kertojamme Frans Edvard Salmisen isä. Tämän perheen tarina on tyypillinen esimerkki siitä muuttoliikkeestä maalaisoloista tehdasseuduille, jonka teollistuminen sai aikaan. Isä oli kotisin Koivion torpasta Lempäälästä. Siellä Franspoikakin näki v. 1882 päivänvalon, mutta muutaman vuoden kuluttua hänen lapsuutensa tanhuat muuttivat kokonaan toisenlaisiksi, sillä isän oli lähdeittävä leveämmän leivän hankintaan. Aluksi muutettiin Valkeakoskelle ruukin töihin. Isästä kehittyi paperialan ammattimies, ja Valkeakoskella hän kohosi jo "räsyvintin" pomoksi. Valkeakoskelta isä siirtyi Hovinmaan paperitehtaaseen salimestariksi. Hän oli kuitenkin luonteeltaan levoton ja jatkoi kiertokulkuaan muuttaen Hovinmaalta Inkeröiden pahvitehtaan "glanssisaliin" ja v. 1895 Kymintehtaalle.

Etualalla Kymintehtaan olkimassatehdas, sen takana selluloosatehdas ja ylhäällä vasemmalla tehtaan konttori. Olkisilppu tuotiin olkimassatehtaaseen selluloosatehtaan rannassa näkyvää radesiltaa pitkin.

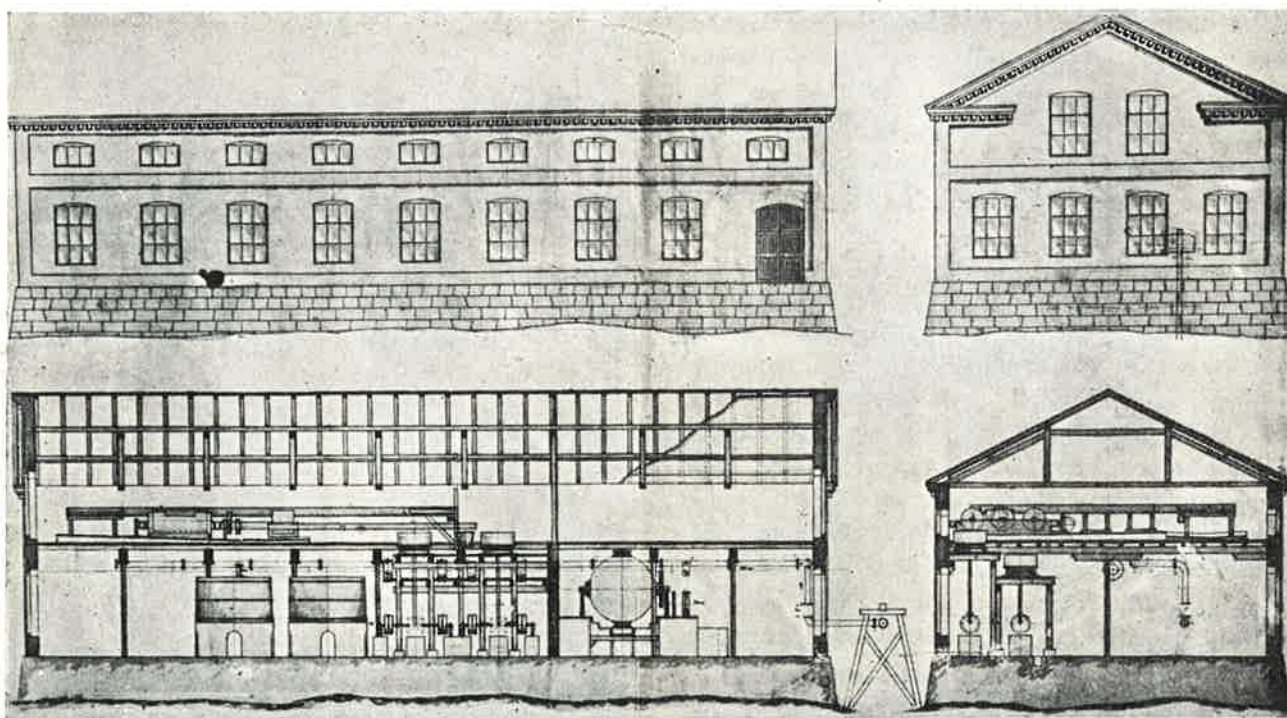
Frans Salmiselle on elävästi jäänyt mieleen olkimassatehtaan alkuvaiheet. Samoihin aikoihin rakennettiin selluloosatehtaaseen uusi kuulahuone, ja hän oli rakennuksella tiilipoikana. Olkimassatehdas oli juuri valmistunut ja silppuvarastoa, joka oli osoittautunut alun perin pieneksi, laajennettiin parhaillaan. Varasto sijaitsi Kymijoen rannassa n. sadan metrin päässä tehtaasta alajuoksulle päin. Se oli rakennettu juntattujen paalujen päälle ja oli kooltaan osapuilleen 70 metriä pitkä ja 25 metriä leveä.

Rippikoulun käytyään Frans Salminen joutuikin olkivarastoon töihin, joten hänellä on omakohtaisia kokemuksia tästä erikoislaatuisesta työpaikasta. Oljet tuotiin rautateitse varaston kohdalle ja purettiin vauhasta suoraan varastoon rantavierua viettävää siltaa myöten. Tämä silta oli parinkymmenen metrin pituinen ja usean metrin levyinen. Sen kummallakin reunalla kulkivat askelmat. Oljet, joita laskettiin siltaa myöten 5—6 lyhdettä kerrallaan, mennä huristivat

kovaa vauhtia varaston avatuista ovista sisään ja hankasivat laskusillan pinnan kiiltäväksi ja liukkaaksi. Koska ovien leveys ei yksinään riittänyt, oli oviaukon jatkeena ovipielen kohdalla vielä iso luukku.

Varasto ei ollut yksinomaan olkien säilyttämistä varten, vaan siellä suoritettiin myös silppuaminen. Siitä syystä rakennusta sanottiin myös silppuvarastoksi. Varastoimisen ja silppuamisen oli ottanut urakalla suorittaakseen Marttinen-niminen mies, joka oli tullut Kymintehtaalte Lappeenrannasta. Hän puolestaan palkkasi työvään varastoon. Työväkeä oli 8—10 henkeä. Miehiä ei ollut kuin pari kolme muiden ollessa naisia ja poikia.

Keskellä varastoa sijaitsi silppukone, joka kävi sähköllä. Kun silppuaminen aloitettiin, kasattiin koneen ympärille suuret määrät olkia, ja sitä mukaa kun ne hupenivat, kantoivat naiset ja pojat lisää. Miehet suorittivat varsinaisen silppuamisen. Oljet syötettiin silppukoneeseen, joka leikkasi ne tuuman pituisiksi

Olkimassatehdasta sekä ulkoa että sisältä esittäviä piirustuksia.

pätkiksi. Koneen toisella puolella työskenteli kola-poika, joka kolansa avulla työnsi silpun kuljetin-aukkoon. Kuljetin nosti silpun pellistä tehtyyn suppilomaiseen säiliöön, joka sijaitsi 3–4 metrin korkeudella lattian yläpuolella. Säiliöstä silppu valui putkeen, josta se sähköllä käyvän lehden avulla puhallettiin ulos vaakasuorassa suunnassa. Voimakas ilmavirta lajitteli silpun siten, että raskaammat "solmukohdat" putosivat lähemmäksi, paras silppu kauemmaksi pölyn lentäessä vielä etäämmälle. Korkealaatuista massaa valmistettaessa tällainen huolellinen lajittelu oli ehdottomasti tarpeen.

Kun silppuaminen ja lajittelu oli suoritettu, aloitettiin silpun kokoaminen säkkeihin. Neljä naista piti suuren säkin suuta auki miesten mättäessä puulapioilla silppua säkkiin ja pojan ollessa säkissä survomassa. Kun säkki tuli täyteen ja suu kiedottiin kiinni, oli säkissä korkeutta runsaasti puolitoista metriä ja ympärysmitta kahden miehen sylen mittainen. Sen jälkeen säkit lastattiin kapearaiteista kiskoparia myöten kulkevaan vaunuun lappeelleen kolme neljä kerrosta päällekkäin, ja kaksi poikaa työnsi vaunun olkimassatehtaaseen. Perille tultuaan pojat nostivat säkit hissin avulla tehtaan ullakolle ja asettelivat säkit pitkin seinävieriä. Tähän päättyivät urakoitsijan tehtävät, ja työ siirtyi varsinaiselle olkimassatehtaan väelle.

Ennen kuin esittelemme varsinaisen tehtaan, ker-

romme olkien hankinnasta. Koska lähiseudulta ei saatu olkia riittävästi, lähetettiin ulkotyöosaston pomo Joakim Hietala Pohjanmaalle saakka, jossa hän suoritti hankintaa luultavasti parin vuoden ajan. Vaasan rukiin olki lieenee ollut parempaa olkimassan valmistukseen kuin Kymenlaaksossa ja Uudellamaalla viljellyt lajikkeet. Olkia tulikin Hietalan toimesta aluksi niin paljon, etteivät ne läheskään kaikki mahtuneet olkivarastoon. Niitä aumattiin varaston läheisyyteen ja ns. Tiiliruukin mäelle, Kymintehtaan nykyisen halkovaraston läheisyyteen. Kun tämä olkivarasto alkoi aikaa myöten kosteuden takia turmeltua, paalattiin oljet tiukkoihin paaleihin.

Myös varastossa turmeltui olkia 1890-luvun lopun suurina tulvakesinä veden tunkeutuessa lähelle veden rajaa rakennettuun varastoon, jolloin työt täytyi keskeyttää. Tulvaveden laskettua oli märkien olkien käsitteleminen erittäin likaista ja vaivalloista työtä. Silppuvarastossa työskenteleminen oli tavallisissakin oloissa pölyämisen takia epämiellyttävää.

Olkimassatehtaan johtajana toimi insinööri Axel Alander, ja hänen apunaan oli kaksi etumiestä, kaksi apumiestä sekä kaksi naista. Koska työvuoro oli 12-tuntinen, oli tehtaassa yhtäaika töissä ainoastaan kolme työntekijää.

Tehtaan koneisto käsitti pallomaisen keittimen eli ns. keittokuulan, joka oli läpimitaltaan kolmisen metriä, 3 pumppua, 2 vedenerottajaa, 2 raffinööriä, 2 val-

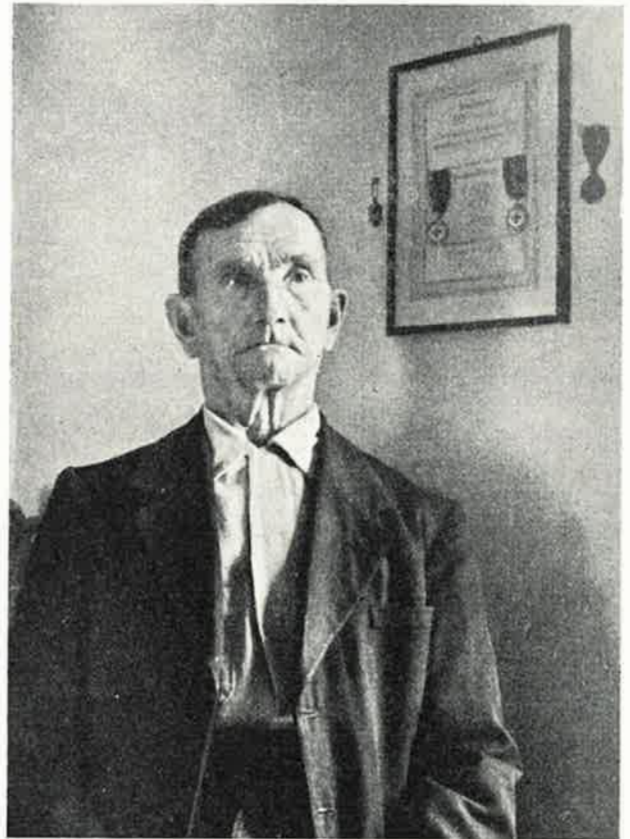
kaisuhollanteria, yhden arkkikoneen ja paalaus koneen sekä useita säiliöitä putkistoi neen. Koneet saivat käyttövoimansa selluloosatehtaan vesiturpiinista, josta voima siirrettiin teräsliinan avulla sekä selluloosa- että olkimassatehtaaseen. Olkimassatehtaan pääakseli oli asennettu ullakkokerrokseen kahdeksan pilarin varaan.

Olkimassan valmistus aloitettiin täyttämällä kuula olkisilpulla ja kiinteässä muodossa olevilla alkalisuoloilla. Kun pari säkkiä silppua oli kaadettu kuulan aukosta sisään, jätti etumies apulaisensa tehtäväksi säkkien tyhjentämisen ja ryömi itse keittimen sisään, jossa hän polki silpun tiiviiksi levittäen kerroksittain silpun sekaan keittämisessä tarvittavat "myrkyt". Kun kuula oli täytetty, sisällys pakattu tiiviiksi ja vesi laskettu sisään, suljettiin kansi ja kuula pantiin pyöriivään liikkeeseen. Samalla alettiin höyryn avulla hitaasti lämmittää massaa. Höyrynpaine nostettiin neljään ilmakehään, ja keittäminen kesti kymmenisen tuntia.

Koska kuulassa työskenteleminen oli erittäin pölyistä ja "henkeen käypää", piti etumies huovasta leikattua suikaletta nenänsä ja suunsa edessä. Siitä huolimatta mies yski monta tuntia kuulan täytön jälkeen.

Keiton valmistuttua tyhjennettiin keittimen sisältö alla olevaan kyyppiin. Lipeän valuttua sihtitiililattian läpi olkiselluloosa lapioitiin vieressä olevaan massakuoppaan, jossa siihen sekoitettiin vettä. Tämän jälkeen se pumpattiin ullakkokerroksessa sijaitsevan pitkän hiekanerottajan kautta kahteen vedenerottajaan ja edelleen kahteen raffinööriin, joissa massa jauhettiin ja kuidut hajoitettiin. Koska massan jauhaminen raffinööreissä ei oikein tahtonut onnistua, korvattiin ne pian hollanterilla. Tämän jälkeen seurasi olkiselluloosan valkaisu. Se suoritettiin kahdessa valkaisu hollanterissa, minkä jälkeen olkiselluloosa pestiin ja pumpattiin arkkikoneelle. Naistyöntekijä irroitti arkit koneesta ja asetti ne paaleiksi apumiehen puristaessa puristimen avulla selluloosan puolikuivaksi ja sitoessa paalit rautalangalla. Tämän jälkeen selluloosapaalit kuljetettiin paperitehtäaseen.

Kymin Osakeyhtiön arkistossa on säilynyt yksityiskohtaisia tietoja olkiselluloosatehtaan tuotannosta, raaka-ainemääristä sekä kustannuksista. Jos emme ota huomioon olkimassatehtaan viimeistä tuotantovuotta, vaihteli tehtaan käyttämä olkimäärä vuosittain 600:sta 800:aan tonniin. Siitä saatiin selluloosaa 200—290 tonnia eli 100 olkikiloa kohden 35—39 kiloa. Tämän lisäksi tarvittiin kemikallioita sataa valkaistua selluloosakiloa kohti 30,5—37,5 kg soodaa ja 17,9—23,1 kg kloorikalkkia vuosittain määrrien vaihdellessa mai-

Kertojamme pirteä yhtiöläisvanhus Frans Salminen. Hänen asumuksensa seinällä on kunniapaikalla yhtiön ansiomerkit sekä kaksi hyvistä urheilu suorituksista saatua mitalia.

nittujen lukujen välillä. 100:n selluloosakilon kustannukset vaihtelivat vuosittain 39 markasta 48 markkaan, josta raaka-aineiden, olkien, soodan ja kloorikalkin osalle tuli n. kaksi kolmasosaa.

Tehtaan viimeisenä toimintavuonna 1903 tulokset muodostuivat kuitenkin huomattavasti heikommiksi, ja kustannukset kasvoivat yli kaksinkertaisiksi. Todennäköisin syy tehtaan toiminnan lakkauttamiseen olikin se, että olkiselluloosan valmistaminen tuli liian kalliiksi. Olkimassatehtaan lopetettua toimintansa insinööri Alander siirtyi Venäjälle sikäläisen paperiteollisuuden palvelukseen. Wilhelm Salminen, joka oli ollut tehtaan vöormannina ensimmäisestä päivästä alkaen, siivoutti tehtaan ja jätti kaikki paikat hyvään kuntoon, minkä jälkeen hän siirtyi salimestari Erolinin apulaiseksi.

Pian olkimassatehdas otettiin jälleen tuotannollisen toiminnan palvelukseen. Aluksi siihen sijoitettiin yhtiön ensimmäinen paperikone, jolla alettiin ajaa pakkakäärettä. Myöhemmin siihen sijoitettiin seitsemäs, silkkipaperilaatua valmistava paperikone. Rakennus purettiin 1930-luvun alkupuolella.

† KHT-tilintarkastaja Yrjö K. Jansson

Yhtiömme varsinainen KHT-tilintarkastaja Yrjö K. Jansson kuoli viime elokuun 5. päivänä 70 vuoden ikäisenä. Tultuaan ylioppilaaksi hän kävi Liikemiesten Kauppaopiston v. 1907 ja teki myöhemmin useita opintomatkoja ulkomaille opiskellen mm. Berliinin Kauppakorkeakoulussa. V. 1924 hän suoritti tilintarkastajatutkinnon ja seuraavana vuonna hänet hyväksyttiin KHT-tilintarkastajaksi. Hän oli maamme vanhimpia KHT-tilintarkastajia ja tilintarkastajatoimensa ohella hän hoiti ammattipiirissään useita luotamustoimia.

Yhtiömme käytti hyväkseen tilintarkastaja Janssonin asiantuntemusta pitkän aikaa. Hän toimi varsi-

naisena KHT-tilintarkastajana vv. 1936—40, varatilitarkastajana vv. 1941—54 ja uudelleen varsinaisena v:sta 1955 alkaen.

Mitalimiehiä

Yhtiömme kultamitalimiesten kaarti on jälleen lisääntynyt kahdella. Viereisessä kuvassa selluloosa-tehtaiden teknillinen johtaja P. Lindqvist kiinnittää yhtiön 50-vuotisansiomerkkin Mauno Aallon rintapieleen. Alakuvassa Jalmari Ylinen on saanut merkkinsä varatoimitusjohtaja Knut von Troilin ojentamana ja juhlatilaisuus jatkuu kahvipöydän ääressä. Kuvassa oikealta kultamitalimies Jalmari Ylinen, varatoimitusjohtaja Knut von Troil, rva Ylinen ja dipl.ins. Magnus Wangel. Aalto sai mitalinsa 22. 7. ja Ylinen 28. 8.

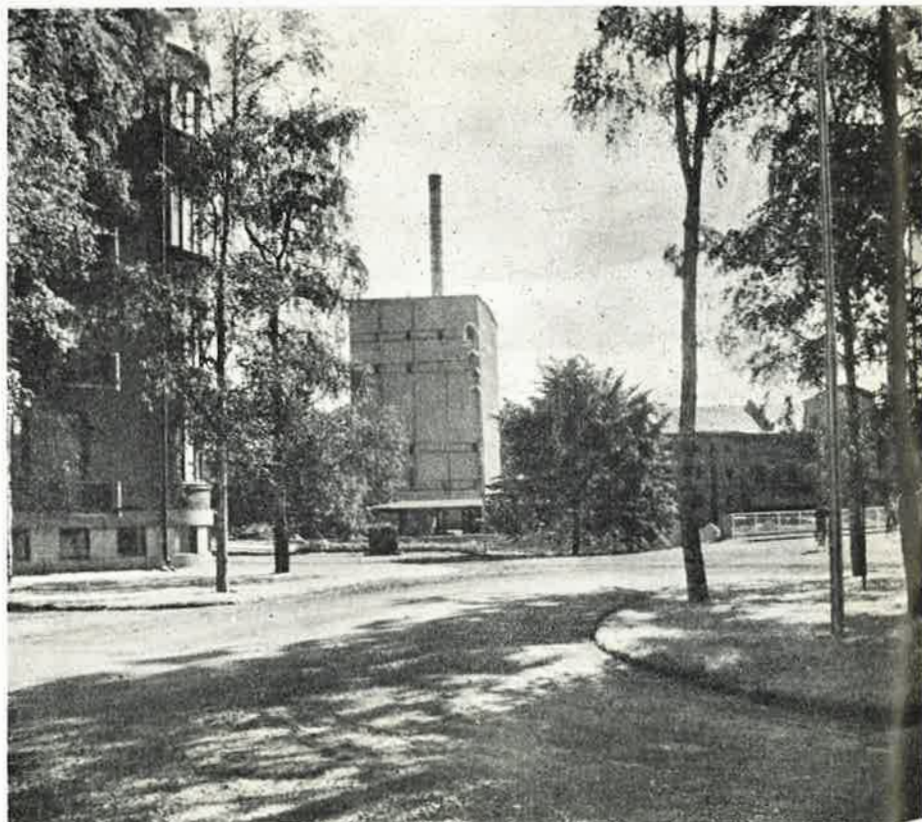

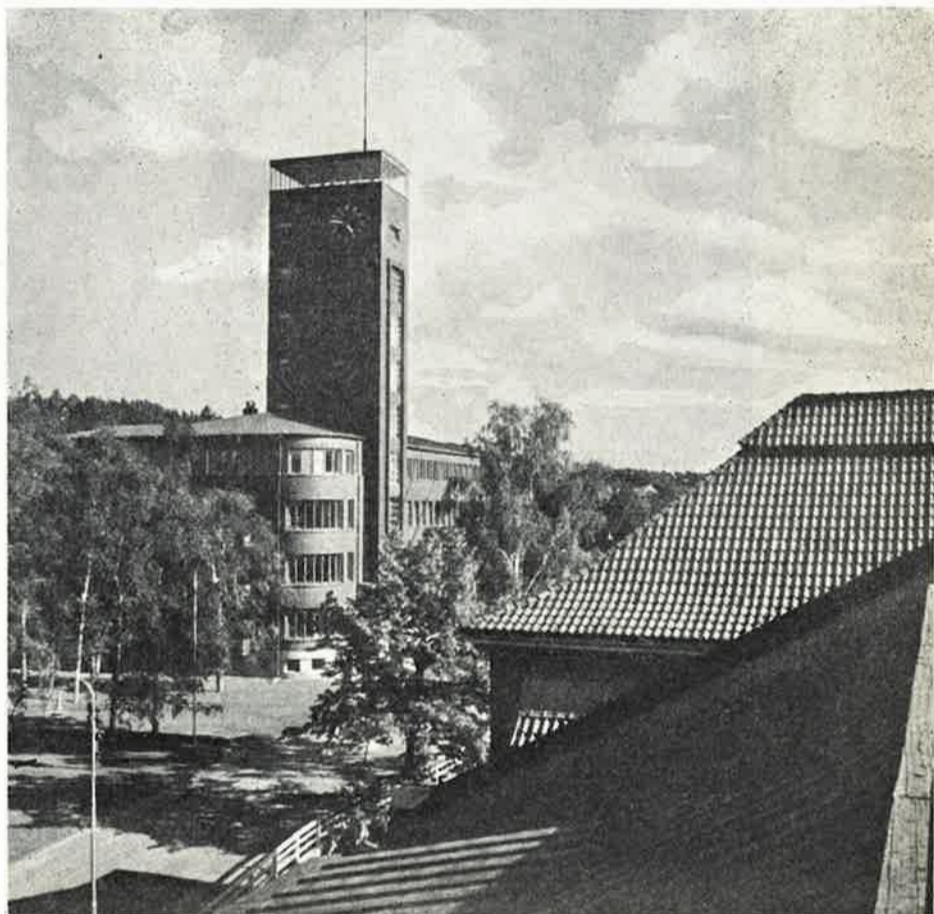
Tällaisesta paratiisimaisesta puistosta ei ole kuin muutama harppaus suureen paperitehtaaseen. Kuva on Voikan paloaseman puistosta.

LUONNON LÄHEISYYTTÄ TEHTAAN VARJOSSA

Kuluneena kesänä on auringonpaistetta saatu niukalti, mutta on sitä sentään riittänyt valokuvaajan tarpeiksi, kuten oikeiset aurinkoiset kuvat kertovat. Ne ovat näkymiä tehtaittemme liepeiltä ja osoittavat, miten luonto ihmiskäden auttamana saattaa viihtyä aivan tehtaan varjossa. Tehtaita perustettaessa ja laajennettaessa on metsää kaadettu vain sen verran kuin on ollut välttämätöntä ja siksi aivan tehtaiden läheisyydessä kasvaakin kohteita luonnon itsensä istuttamia puita. Ihminen on niitä sitten hellävaroen hoitanut ja istuttanut niiden rinnalle koristellisia jalopuita ja pensaita sekä nurmikoita. Tällä tavoin on luonnonläheisyys saatu säilymään ja tehtaiden ja luonnon vastakohtaisuus tasoittumaan. Tuotantolaitos ja luonto tuntuvat suorastaan sulautuvan yhteen. Tämä merkitsee meille tehtaiden piirissä työskenteleville arvaamattoman paljon. Se lisää viihtyisyyttämme, se kehittää kauneuden- ja järjestyksentajuamme ja se tekee kotiseutumme meille läheisemmäksi. Tuntemme, että meidän jokapäiväistä ympäristöämme vaalitaan ja meissä vahvistuu halu tehdä omalta osaltamme samoin.

Yläkuvassa on pääkonttori joutunut kameran kohteeksi korkealta Kymmin paperitehtaan katolta, mutta rakennusta ympäröivät puut eivät sieltäkään päin päästä sitä näkymään kokonaisuudessaan.

Vieressä kaksi näkymää pääkonttorin tienoilta. Kummassakin pyrkii luonto melkein hallitsevaan asemaan tehdasrakennusten rinnalla. Vastikään entiselle tien paikalle istutettu nurmikko ja leikatut lehmukset kertovat tämän kesän kaunistuksista.

Kuusankosken yhteiskoulu saa oman koulutalon

Kuusankosken keskustaan seurakuntatalon läheisyyteen on kevään ja kesän kuluessa kohonnut komea koulutalo, jonka aikaansaaminen tietää vuosikymmeniä kestäneiden toiveiden ja suunnitelmien täyttymistä. Kuusankosken yhteiskoulu pääsee lähitulevaisuudessa muuttamaan oman kurkikirren alle ja työskentelemään tilavissa sekä ajanmukaisissa suojissa. Jo yhteiskoulun perustamisen yhteydessä v. 1921 pohdittiin oman koulutalon rakentamista, ja 1930-luvulla oli talohanke useaan kertaan esillä ollen vuosikymmenen lopulla jo lähellä toteutumistaan. Yhteiskoulun ystävät keräsivät varoja rakennusrahoitukseen, Kymin Oy:n kanssa tehtiin tonttia koskeva vuokrasopimus ja koulutaloa varten laadittiin piirustukset. Maamme jouduttua sodan jalkoihin suunnitelmat kuitenkin raukesivat, Yhteiskoulun laajennuttua sotien jälkeen 8-luokkaiseksi ja oppilasmäärän vuosi vuodelta kasvaessa ovat Kymin Oy:ltä vuokratut koulurakennukset käyneet riittämättömiksi, ja uuden koulutalon saaminen on tullut yhä päivänpolttavammaksi kysymykseksi. V. 1946 onnistuttiin seu-

rakunnalta ostamaan varsin keskeiseltä paikalta hehtaarin suuruinen maa-alue, mutta taloudellisten vaikeuksien takia rakennushanke sai yhä odottaa toteutumistaan.

Asia sai uutta pontta, kun kunnanvaltuutettu Vilho Tarvainen esitti kunnanvaltuustossa v. 1952 kirjelmän, jossa pidettiin välttämättömänä uuden koulutalon rakentamista yhteiskoululle. Valittiin 9-miehinen toimikunta, johon lisäksi kutsuttiin yhteiskoulun kannatusyhdistyksen, seurakunnan ja Kymin Oy:n edustajat. Kun tällä tavoin oli saatu laaja pohja rakennusyrityksen tueksi ja alkuvaikeudet käyntiin, siirtyi asian hoitaminen kannatusyhdistyksen valitsemalle 5-jäseniselle toimikunnalle, johon ovat kuuluneet puheenjohtajana agronomi Kalle Varis ja jäsenenä kunnanjohtaja J. Mikkonen, eversti Viljo Kauppila, varatuomari L. Räihä sekä rehtori Aksel Kilkki. Koulutaloa suunniteltaessa päädyttiin aine-
luokkajärjestelmään ja piirustusten laatiminen annettiin arkkitehti Toivo Löyskän tehtäväksi. Rahoituspuolen järjestäminen kohtasi suuria vaikeuksia,

Vasemmalla: Peruskirja on luettu ja se sijoitetaan uuraan eräiden muiden asiakirjojen ja tämän hetken tunteusten kanssa. — Kunnanjohtaja J. Mikkonen on aloittanut seremoniallisen peruskiven muurauksen.

Oikealla: Yhteiskoulun johtokunnan ja rakennustoimikunnan puheenjohtaja agronomi Kalle Varis selostaa koulutaloa harjannostajaispöytien ääressä. Hänestä vasemmalle kunnanjohtaja J. Mikkonen ja varastonhoitaja Vilho Tarvainen.

mutta lopulta sekin saatiin ratkaistuksi. Kuusankosken kunnan ja Kymin Oy:n lahjoitusten avulla saatiin alkupääoma ja lukuisilta rahalaitoksilta, vakuutusyhtiöiltä sekä valtion työttömyysvaroista onnistuttiin lopulta saamaan riittävästi rakennuslainaa.

Rakennustyöt aloitettiin tämän vuoden tammikuun puolivälissä Kouvolan Rakentajat Oy:n toimiessa urakoitsijana. Tilavuudeltaan 16.200 m³:n suuruisen koulutalon rakennustyöt edistyivät sitten hyvää vauhtia ja jo kesäkuun 21. päivänä voitiin viettää harjannostajaisia. Tästä tilaisuudesta muodostui mieliinpainuva juhlahetki. Oltiinhan vihdoinkin päästy niin pitkälle, että vuosikymmenien toive uudesta koulutalosta oli kehittänyt todeksi.

Harjannostajaisjuhla vietettiin koulutalon tulevasa aulassa. Kunnanjohtaja J. Mikkonen piti avajaispuheen selostaen rakennushankkeen moninaisia vaiheita. Tämän jälkeen seurasi peruskiven juhlallinen muuraus. Rehtori Aksel Kilkki luki laatimansa peruskirjan, jossa sanottiin mm.: ”Samalla kun tässä tilaisuudessa muurattu peruskivi tahtoo vertauskuvallisesti merkitä rakennuksen kestävyyttä kulumista vastaan, samalla se on oleva todistus tuleville sukupolville siitä rakennustyöstä, jota Kuusankoskella on tahdottu tehdä paikkakunnan ja koko kansamme menestymiseksi. Tämä peruskivi ei ole muu-

rattu ainoastaan aineen ja tekniikan merkinä kannattamaan rakennusta, vaan se on pantu kannattamaan inhimillisen tietämisen perusteita ja tukemaan henkistä rakentamista. Se on oleva kulmakivi, jolle tältä maapohjalta, tällä paikkakunnalla ja tässä rakennuksessa koetetaan selventää suhdettamme ylöspäin ja rakentaa entistä avarampaa pohjaa kansamme tuleville polville sekä lujittaa kansamme keskinäisiä suhteita”. Ensimmäisen tilien muurasi kunnanjohtaja Mikkonen ja muurausta jatkoivat varatuomari Räihä, agronomi Varis, rehtori Kilkki ja varastonhoitaja Tarvainen.

Kahvitarjoilun aikana koulun rakennustoimikunnan ja johtokunnan puheenjohtaja agronomi Varis selosti uudenaikaista koulutaloa ja mainitsi, että rakennus tulee maksamaan n. 100 miljoonaa markkaa. Kuusankosken kunnan onnittelut esitti kunnanvaltuuston puheenjohtaja Lauri Lahtinen, Kymin Oy:n isännöitsijä Curt Cedercreutz ja seurakunnan rovasti A. Orkamaa. Pääurakoitsijan edustajana puhui rakennusmestari U. Anttila, ja työntekijöiden kiitokset esitti työmaan luottamusmies Allan Granberg. Opetajakunnan puolesta puhui maisteri Elvi Ilola.

Harjannostajaisien jälkeen työt ovat edelleen sujuneet hyvää vauhtia ja rakennus voitaneen ottaa käyttöön vuoden vaihteessa.

Pitkäaikaisesti palvelleita

PORTINVARTIJA BENJAMIN STENROOS

Kymin talousosastolta tulee 2.11.56 palvelleeksi yhtiötä puoli vuosisataa. Hän on syntynyt 8.5.1891 Iitissä. Työskentelynsä yhtiössämme hän aloitti 1.5.1906 Kuusankosken sahalla. Oltuaan sitten Ky—Kuu ulkotyöosastolla hän siirtyi 1.1.38 talousosastolle. Portinvartijan tehtäviä hän on hoitanut vuodesta 1951 lähtien. Työssään hän on ollut ahkera ja uskollinen.

TYÖNJOHTAJA VELI HYMANDER

Voikan rakennusosastolta tulee 17.10.56 olleeksi 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 5.3.1897 Iitissä. Vuonna 1910 hän tuli työhön harjoittelijaksi Kymin ulkotyöosastolle ja toimi siellä satula-seppänä, verhoilijana ja työnjohtajana vuoteen 1930, jolloin siirtyi Voikan rakennusosastolle, missä edelleenkin on työnjohtajana. Tehtävissään hän on aina

osoittanut pätevää ammattitaitoa ja varsinkin nahka- ja verhoilualan kysymyksissä on hänen tietojaan paljon tarvittu. Nuorempana Hylander oli innokas kuoromies.

SIIVOOJA LAINA ISOMÄKI

Voikan paperitehtaalta tulee 1.10.56 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 13.8.1892 Iitissä. 31.3.1909 hän tuli työhön Kuusankosken selluloosatehtaalle ja on sittemmin ollut eri osastoilla sekä Kymin että Voikan tehtailla. Nykyiseen toimeensa hän siirtyi 1.10.51. Aikoinaan hän osallistui yhtiön massahiihtoihin selviytyen monesti sarjansa voittajaksi.

PURKAJA TOIVO ARVILA

Kymin ulkotyöosastolta tulee 26.9.56 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt

4. 4. 1898 Valkealassa ja tullut heinäkuussa 1915 oksamyllyriksi Kymin selluloosatehtaalle. Palveltuaan siellä puolisoista vuotta hän siirtyi Kymin paperitehtaalle rullankärrääjäksi. Selluloosatehdas veti hänet kuitenkin jo muutaman kuukauden kuluttua takaisin ja rullankärrääminen tuli nytkin hänen tehtäväkseen. Kun sisätyöt eivät tuntuneet oikein miellyttävän, hän siirtyi jo v. 1917 Kymin talliosastolle hevosmieheksi, jona oli kymmenisen vuotta. Työskenneltyään sen jälkeen pari vuotta auton apumiehenä hän tuli Kymin ulkotyöosastolle tavarankuljettajaksi, jossa toimessa oli yli 20 vuotta. Nykyisin hän toimii erilaisissa purkaustöissä samalla osastolla.

Kymin paperitehtaalla, kunnes v. 1922 siirtyi Voikan ulkotyöosastolle ja sieltä v. 1938 nykyiseen toimeensa Voikan raitiotieosastolle. Leino on pätevä ammattimies ja hoitaa tehtävänsä tunnollisesti. Hän on toiminut ulkotyöosaston luottamusmiehenä kaksi vuotta.

VUOROMESTARI AARNE ARMAS AALTO

Kuusankosken paperitehtaalta tulee 13. 10. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 28. 10. 1901 Iitissä ja tullut työhön v. 1915 Kuusankosken selluloosatehtaalle. Oltuaan v. 1918 puolisen vuotta Kymin ulkotyöosastolla ja v. 1919 saman verran Kuusankosken rakennusosastolla hän siirtyi 29. 9. 19 paperitehtaalle. Käytyään läpi kaikki asteet paperikoneella hänet nimitettiin v. 1945 vuoromestariksi.

Nuorempana Aalto oli innokas urheilija. Hän osallistui useihin kilpailuihin ja oli mukana myös seuratoiminnassa.

RATAMIES JAFET LEINO

Voikan raitiotieosastolta tulee 14. 10. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 10. 7. 1894 Iitissä ja tuli v. 1911 työhön Kymin selluloosatehtaalle kuulumuurarin apulaiseksi. Sen jälkeen hän työskenteli Kymin rakennusosastolla ja

HYLKYPAPERINJAUHAJA MUISTO NIEMI

Kuusankosken paperitehtaalta tulee 17. 10. 56 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 25. 7. 1902 Valkealassa ja tullut v. 1915 työhön maatalousosastolle maatyömieheksi Multamäen kartanoon. Oltuaan sittemmin 10 vuotta Ojaselan kartanossa hän siirtyi 16. 4. 56 paperitehtaalle.

Yhtiön johto pyytää kauttamme kiittää kaikkia edellä mainittuja työn veteraaneja uskollisesta uurtuksesta yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi ja toivottaa heille parhainta menestystä tulevien vuosien varalle.

Anton Ahola.

Eemil Okka.

Artur Karhu.

Merkkipäiviä

70-VUOTIAS

Kirvesmies Anton Ahola, karbiditehtaalta, 9. 10. 56. Hän on syntynyt Elimäellä ja tuli yhtiömme palvelukseen 6. 8. 1919 Voikan selluloosatehtaalle. Työskenneltään kirvesmiehenä muillakin osastoilla hän siirtyi 7. 3. 46 karbiditehtaalle.

60-VUOTIAITA

Lastaaja Eemil Okka, Kymin paperitehtaalta, 22. 9. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1913 työskennellen Kymin paperitehtaalla ja ulkotyöosastolla noin 7 vuotta. Uudelleen hän tuli työhön v. 1941 nykyiseen toimeensa Kymin paperitehtaalle.

Voitelija Artur Karhu, Voikan selluloosatehtaalta, 1. 10. 56. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tullut yhtiömme palvelukseen v. 1927. Oltuaan aluksi työssä Voikan rakennus- ja ulkotyöosastolla hän siirtyi v. 1929 Voikan selluloosatehtaalle.

Viilaaja Olli Lukkariinen, Voikan korjauspajalta, 5. 10. 56. Hän on syntynyt Nilsissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 7. 2. 1915 Voikan koskityömaalle. Oltuaan sen jälkeen työssä erällä muilla

osastoilla hän siirtyi 2. 4. 35 viilaajaksi Voikan korjauspajalle toimien puuhiomon koneitten korjaajana.

Apumies Viljo Johansson, Kymin korjauspajalta, 9. 10. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1913 ja on työskennellyt eri osastoilla, viimeksi kymmenisen vuotta Kymin korjauspajalla.

50-VUOTIAITA

Maalari Kalle Leonard Skinnari, Kymin rakennusosastolta, 29. 9. 56. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1920 ulkotyöosastolle, mistä v. 1927 siirtyi Kymin rakennusosastolle.

Mallipuseppä Aulis Koskela, Voikan korjauspajalta, 11. 10. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 15-vuotiaana 10. 6. 1922 mallipuseppä oppilaaksi Voikan korjauspajalle, missä nykyisin työskentelee vanhempana mallipuseppänä.

Aputyömies Jalmari Pukkila, Kymin rakennusosastolta, 16. 10. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Oltuaan ensin metsä- ja tukkitöissä hän tuli yhtiömme palvelukseen v. 1927 Verlan tehtaan puuhiomoon

Olli Lukkariinen.

Kalle Skinnari.

Aulis Koskela.

Uimapromotio

Kuusankosken ja Kymenrannan uimakoulujen promotio pidettiin elokuun 23. pnä Sääksniemen uimalassa insinööri K. Paanasen toimiessa promootorina. Viileän sään takia ei ohjelmassa ollut lainkaan kilpailuja.

Kuusankosken puolella oli uimakouluissa yhteensä yli 200 oppilasta, joista nyt vihittiin maistereiksi Maisa Lehtonen, Juhani Saulila, Anssi Laurila, Markku Aaltonen, Raimo Lahtinen ja Pentti Sepponen sekä kandidaateiksi Tuula Väkevä, Liisa Korhonen, Leena Korhonen, Pirkko Niemi, Maritta Lundgren, Sirkka Lehtonen, Taisto Salminen, Reino Ikonen, Tuula Lundgren ja Matti Aulen.

Kymenrannan uimalan noin 120:sta oppilaasta saivat maisterin arvon Anja-Liisa Salonen, Terttu Heimonen ja Vuokko Heimonen 27 äänellä sekä Risto Nikula, Juhani Ahlgren ja Else Puljava 9 äänellä. Kandidaateiksi promovoitiin Pentti Virtanen, Erkki Sohlman, Tapio Aho, Antero Ahlgren, Markku Grönlund, Tuula Karlsson, Marja-Leena Mannari, Anita Lehtinen, Marja-Leena Vahteristo, Seija Rintanen, Marja Takala, Inari Salmi, Raili Houni, Liisi Perätalo, Liisi Houni, Leena Lahtinen ja Tuula Pajari.

Uimaopettajina ovat toimineet urheilukentän rannassa Miika Aranko, Mörkölinjan rannassa Pentti Jokinen, Sääksniemessä Kaija Kola sekä Kymenrannan uimalassa Leila Pöyry ja Pirkko Paavola.

työskennellen siellä vuoteen 1954, jolloin siirtyi Kymin rakennusosastolle. Verlassa ollessaan hän toimi varsinaisen työnsä lisäksi noin 8 vuotta vuokra-autoilijana. Hän on osallistunut lukuisiin hiihtokilpailuihin saaden useita palkintojakin.

Porari Demeter Haimi, Kymin rakennusosastolta, 24. 10. 56. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1922 Voikan ulkotoyosastolle. Muutamia katkoja lukuun ottamatta, jolloin hän oli yksityisillä urakoitsijoilla panostajana louhintatyömaille sekä sota-aikana linnoitustyömaille, hän on työskennellyt mm. Voikan rakennusosastolla, korjauspajalla ja paperitehtaalla, kunnes v. 1942 siirtyi Kymin rakennusosastolle.

Jalmari Pukkila.

Demeter Haimi.

Manan majoille

TISLAAJA TEODOR KUNTU

Elokuun 25. pnä kuoli Kuusankoskella pitkän aikaa sairastettuaan tislaja Teodor Villehard Kunttu spriitehtaalta lähes 57 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 27.11.1899 Viipurissa. Oltuaan ensin työssä konepajassa hän siirtyi Tornator-yhtiön sulfiittispriitehtaalte, missä työskenteli 16 vuotta. Vuonna 1940 hän muutti Raumalle uuden spriitehtaan palvelukseen. Kun Kuusankoskella v. 1942 pantiin spriitehtas käyntiin, oli tehtaalle suuresta merkityksestä se, että Kuntun tapainen tarmokas ja taitava ammattimies saatiin ensimmäiseksi tislajajaksi, koska kukaan muu tehtaan silloisista työntekijöistä ei ollut edes nähnyt sellaista laitosta. Rauhallisena ja hyväluontoisena miehenä Kunttu osoittautui alusta pitäen miellyttäväksi työtoveriksi. Hän toimi spriitehtaan luottamusmiehenä kaksi vuotta. Vapaa-aikanaan Kunttu rakensi itselleen sievän omakotitalon.

Poismennettyä jäivät lähinnä suremaan puoliso ja ottotytär.

KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIPAINO

KONELATOJA HUVI MARTTI KIVIRINTA

Elokuun 6. pnä kuoli vaikean sairauden murtamana Kouvolan Kirja- ja Kivipainon konelatoja Huvi Martti Kivirinta 52 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 6.6.1904 Kärkölässä. Kirjapainoalalle hän antautui v. 1920, jolloin meni oppilaaksi Riihimäen Kirjapainoon. Riihimäeltä hän muutti v. 1929 Rovaniemelle ja sieltä muutaman vuoden kuluttua Kotkaan. Kouvolan Kirja- ja Kivipainon palvelukseen hän tuli toukokuussa 1939 konelatojaksi, jona oli kuolemaansa saakka. Hänet tunnettiin taitavana ammattimiehenä ja rehtinä työtoverina.

Kivirinta kuului jäsenenä kirjapainon tuotantokomiteaan ja työturvallisuustoimikuntaan ja hoiti kirjapainon luottamusmiehen tehtäviä. Hän oli Kouvolan Kirjatyöntekijöiden Yhdistyksen jäsen yhdistyksen perustamisesta lähtien ja mm. toimi yhdistyksen rahastonhoitajana.

Poismennettyä jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja kaksi lasta.

Tehtaalaiskoti

II

Leenan ja Paavon uusi koti

Leenan ja Paavon sekä heidän pienokaisensa muutto ullakkohuoneesta tilavampaan yhtiön omistamaan taloon tapahtui kevätkesällä, kuten kirjoitussarjamme ensimmäisessä luvussa kerroimme. Se oli iloinen tapahtuma tässä yhtiöläisperheessä, ja Leenasta tuntui kuin hän vasta nyt olisi päässyt toden teolla perustamaan omaa kotia. Kuinka avaralta ja valoisalta vaikuttikaan tämä keittiön ja kamarin käsittävä koti entiseen ylikamariin verrattuna. Samalla laukesi tuo pienoinen jännitys, jonka miniänä oleminen Paavon vanhempien kodissa oli hänessä aiheuttanut. Nyt Leena tunsii siipiensä kasvavan. Ajatella, hänellä oli hyväluontoinen mies, ensi askeleitaan ottava ja jo joi-takin sanoja tavoitteleva tytön tyyppi ja tämä uusi koti, jossa hän saattoi emännöidä oman mielensä mukaan.

Minä jolla on onni olla tämän perheen uskottu, myötäseurailija ja silloin tällöin neuvonantajakin, iloitsin tästä Leenan ja Paavon uudesta kodista yhtä paljon kuin he itsekin. Mieltäni ei lämmittänyt yksistään perheen ulkonaisten olosuhteiden parantuminen, vaan ennen kaikkea se aito naisellinen innostus, jolla Leena paneutui perheenemännän osaansa. Tunnen useita muita Leenoja ja Maijoja, jotka eivät oikein jaksa mukautua perheenemännän tehtävään, vaan pitävät sitä jollakin tavoin vähäarvoisempaan kuin kodin ulkopuolella tapahtuvaa ansiotyötä. Monenhan on tosin taloudellisista syistä hoidettava kahta virkaa — ansioäidin ja perheenemännän —, mutta nyt puhunkin niistä, jotka voivat valita itselleen yksinomaan perheenemännän osan.

Leenalla ei tässä suhteessa ollut minkäänlaisia ristiiriitoja. Keskustellessani hänen kanssaan näistä asioista huomasin, ettei hän sellaisilla ajatuksilla sanottavasti päättään vaivannutkaan. Perheenemännän asema sopusointuisessa kodissa vastasi hänen toiveitaan, ja hän halusi hoitaa tämän tehtävän parhaan taitonsa mukaan. Paavo oli hänen kanssaan aivan samaa mieltä. Kuinka sanoisinkaan, he näkivät tämän vaimon ja miehen välisen suhteen samalla kertaa sekä

vanhanaikaisella että uudenaikaisella tavalla. Heidän mielestään vaimon luonnollisin työkenttä oli kodin piirissä, ja he osasivat antaa tälle työlle sille kuuluvan arvon. Heillä kummallakin oli oma "ammattinsa", Paavolla paperikoneen ja Leenalla kotilieden ääressä.

TUTUSTUMME KEITTIÖÖN

Olin kehoittanut Leenaa ja Paavoja pidättäytymään umpimähkäisestä huonekalujen ostosta. Ylikamarin pienestä kodista saatiin uuteen kotiin kyllä kaikkein välttämättömin ja näissä avarammissa tiloissa pikku kodin huonekalut ja tavarat pääsivätkin paremmin oikeuksiinsa kuin aikaisemmassa ympäristössään. Ja mitä tarvittiin täydennykseksi, se hankittiin harkiten.

Kerronpa nyt, miltä Leenan ja Paavon kodissa näyttää, kun he kesän kuluessa ovat saaneet sen mieleiseensä kuntoon. Muistamme, ettei heidän keittiönsä ole mikään kaupunkilais-arkkitehtuurin suosima laboratorio-soppi, vaan tilava ja monenlaiseen käyttöön tarkoitettu. Siinä suoritetaan päivän askareet, siinä aterioidaan, seurustellaan ja jopa rentoudutaankin. Suurin osa kodin päivästä vietetään tässä yhdistetyssä keittiö-, ruokailu- ja olohuoneessa.

Hieman pitkulaisen huoneen toisessa päässä sijaitseva keittiöosa on tietenkin Leenan kannalta tärkein, koska hän joutuu pääosan askareistaan suorittamaan lieden ääressä ja sen välittömässä läheisyydessä. Vaikka tämä rakennus ei olekaan aivan eilisen päivän tuote, on siihen kehityksen mukana ilmestynyt nykyaikaisia keittiövarusteita: astiainpesupöytä kaappitiloineen, sen yläpuolella seinäkaappi ja lieden toisella sivustalla puulaatikko- ja apupöytäyhdistelmä. Leena sai siis keittiönsä kutakuinkin valmiina, mutta aikaansa seuraavana perheenemännänä hän pienin lisäyksin osasi tehdä siitä parannetun painoksen. Seinäkaapin toinen puolisko muutettiin astiainkuivauskaapiksi hankkimalla siihen kaksi muovista tehtyä kuivauskehikkoa. Seinäkaapin viereen kiinnitettiin pyyheliinojen kuivauskaappi, joka oli heillä ennestään ja joka

sivumennen sanoen oli Paavon omaa käsialaa. Työpöydän ääressä sai paikkansa Paavon toinen aikaansaannos, tuolitikkaat. Sitä Leena käyttää korkeana työtuolina ja sen muutaman askelman avulla hän ulottuu vaivatta komeroiden ylähyllyille. Lisäksi Leena pyysi Paavaa tekemään leivinpöydän, joka tehtiin apupöydän mittojen mukaan. Sen etureunaan kiinnitetty alaspäin oleva lista nojaa apupöydän etureunaan ja siten leivinpöytä pysyy tukevasti paikoillaan leivottaessa.

Usein käytössä olevat työkalut, välineet ja tarvikkeet on Leena sijoittanut näihin lieden välittömässä läheisyydessä oleviin pitopaikkoihin. Sen sijaan hänen jauho- ja ryyinvarastonsa on hieman etäämmällä sijaitsevassa nurkkakaapissa. Kahden venttiilin avulla komeron ilma pysyy raikkaana ja siten komero sopii myös sellaisten ruokien säilytyspaikaksi, joita ei välttämättä tarvitse viedä kellariin. Komeron alimman osan hän on varannut puhtaille pulloille ja purkeille sekä säilöntäastioille. Kun Leena näytteli minulle näitä keittiönsä kaappeja ja komeroa, oli tietenkin kaikki aivan mallikelpoisessa järjestyksessä, mutta samalla tulikin vakuuttuneeksi, ettei se ollut vain jonkinlainen

näyttelyasu, vaan että hän oli päättänyt jatkuvasti pitää ne samanlaisessa kunnossa.

Yhtä hyvässä järjestyksessä olivat kaksi keittiön ovenpielessä sijaitsevaa vaatekomeroa, toinen liinavaatteita ja toinen pitovaatteita varten. Liinavaatekaapissa oli kukin lajinsa omassa pinossaan, joten yhdellä silmäyksellä näki, missä mikin sijaitsi. Koska hyllyt oli tehty höylätystä laudasta, ei Leena ollutkaan paperoinut niitä, vaan Paavo oli sivellyt ne lakalla. Lakkapintaisena ne olivat siistit ja helpot puhdistaa. Päälysvaatekomerossa riippuivat tankoon ripustetut vaatteet niin ikään moitteettomassa järjestyksessä. Leena kertoi minulle, että hän oli päättänyt tuulettaa vaatteet aina ennen komeroon panoaan. Talvivaatteet hän oli pannut plastikpusseihin ja kantanut ne ullakolle vuoroaan odottamaan. Komeron ovesa oli solmiotanko ja alempana kenkäpussi Leenan ja Paavon jalkineita varten. Tällä tavoin komeron lattia jäi vapaaksi ja siinä saattoi mukavasti säilyttää ostoslaukut. Komeron lattiaa puhdistettaessa ne oli kätevämmin nostettavissa ulos kuin kenkäparit. Mutta tietenkin tällainen kenkien säilytämistapa edellyttää sitä, että kengät aina ennen säilöön panoa puhdistetaan.

Leena aloitti tämän kotinsa esittelyn näistä kaikkein käytännöllisimmistä seikoista. Siihen kuului vielä eräitä muitakin asioita. Emme nyt niitä kuitenkaan selosta, vaan luomme katseemme tämän kodin muihin näkyvämpiin puoliin. Mainitsin jo, että keittiön ruokailuryhmä — pöytä ja kolme tuolia — on sijoitettu ikkunan eteen. Sille olisi riittänyt tilaa keskilattiallakin, mutta tällä tavoin jää keittiöön enemmän liikkuma-alaa. Tämä ruokailuryhmä on pikku kodin perua, mutta se on kiiltävän emalivärin avulla uusittu. Koska tämä ryhmä on varsin hallitsevalla paikalla heidän keittiössään, on uuden maalin avulla koetettu saada se hauskan ja pirteän näköiseksi. Pöydän pinta ja tuolien istuimet on maalattu punaiseksi ja muut osat harmaan sinertäväksi. Ja kieltämättä tämä yhdistelmä näyttikin oikein sievältä. Koska pöydän yksi sivu on ikkunassa kiinni, on neljäs tuoli sijoitettu seinän viereen kamarin oven suuhun.

Lieden vastakkainen nurkkaus on kalustettu "olohuoneeksi". Sen keskipiste on lepotuoli, jonka pehmustin on kovan puoleinen ja istuin melko korkealla. Siihen ei siten voi vajota kuin johonkin laiskanlinnaan, mutta siinä saattaa joka tapauksessa miellyttävällä tavalla levähtää. Tuolin vieressä on pieni lipasto, jossa Leena säilyttää ompelutarvikkeitaan ja pienokaisensa vaatteita. Lipaston päällä on radio ja sen vieressä seinällä muovipäälysteisestä rautalangasta taivutettu lehtikehikko. Kun vielä asetamme tähän

ryhmään lattialampun, niin mikäpä tässä nurkkauksessa onkaan levähtäessä. Se on vuoroin sekä Leenan että Paavon paikka, silloin kun muilta kiireiltä siihen joutaa. Eikä siinä puutu seuraakaan, sillä pienokaisen leikkikehä on aivan käden ulottuvilla ja arvannette, että pikku prinsessa osaa vetää niin äidin kuin isän huomion puoleensa.

Kaksi vaaleata räsymattoa, hauskat pumpulikankaiset verhot ja ikkunalaudalla helottavat kukat lisäsivät huoneen eloisuutta. Toden totta, käytännöllisesti ja viihtyisästi oli nuori pari osannut keittiö-olohuoneensa sisustaa ja järjestellä. Se henki puhtautta, viihtyisyyttä ja kodikkuutta.

MILTA KAMARIN PUOLELLA NÄYTTÄÄ

Panin merkille, että Leena kotiaan minulle esitellessään kohdisti päähuomion tähän keittiö-olohuoneeseensa. Eipä silti, etteikö hänen kamarinsa ollut yhtä hyvin järjestetty. Leena on kuitenkin lähtenyt siitä, että sen tarkoitus on ensi sijassa olla makuuhuoneena. Tämä on tärkeätä ennen kaikkea siitä syystä, että Paavo tarvitsee vuorotyönsä takia rauhallisen nukkumismahdollisuuden päiväsaikaankin. Vuoteina tässä pienenpuoleisessa huoneessa ovat tietenkin nuo nykyaikaan kuuluvat hetekat, jotka vievät kokoonpantuina vain yhden vuoteen tilan. Tuollainen heteka-yhdistelmä ei kylläkään ole mikään kaunis huonekalu, mutta käytännöllisyytensä ansiosta se on lyönyt itsensä läpi. Kekseliäs Leena oli koettanut saada tähän hetekaan-

sakin hieman silmänruokaa. Hän ei ollut hankkinut sen peitteeksi tavanomaista leposohvan peitettä, vaan ommellut tukevasta pumpulikankaasta kaksiosaisen peitteen, jonka alaosa on laskostettu ja irtonainen yläosa kietaistaan hetekan päällä olevan patjan ympärille. Tällä tavoin heteka vaikuttaa melkein päsohvalta, jossa on tuollainen irtonainen istuinosa. Pienokaisella on tavallinen lapsensänky, joka Paavon vallatessa kamarin kokonaan itselleen siirretään keittiön puolelle lapsen päiväunta varten.

Kamarin ikkunaverhot ovat keltaiset sointuen siten hyvin sinivoittoiseen hetekan päälliseen ja vaaleaan puretusta huovasta kudottuun mattoon. Seinää pitkin kiipeää tällaisessa pimeän puoleisessa huoneessakin menestyvä kultaköynnös. Kamarin huonekalut ovat tuollaista tavanomaista lajia: puun värinen suorakaiteen muotoinen pöytä, neljä pikkutuolia, yksi lepotuoli, jalkalamppu ja pieni kirjakaappi sekä matala pikkupöytä, jota voi käyttää yöpöytänäkin.

Olin tyytyväinen näkemääni. Tämä koti ei kylläkään sisällä paljon muuta kuin kaikkein välttämättömmän, mutta joka tapauksessa se tarjoaa hyvät edellytykset emännän jokapäiväisten askareiden suorittamiseen, ruokailuun, lepoon, virkistykseen ja onnelliseen perhe-elämään. Samoilla ulkonaisilla edellytyksillä ja taloudellisilla uhrauksilla olisi tulos voinut olla paljon huonompi. Kaikella aikaansaamalaan Leena oli osoittanut, että hän todella osaa perheenemännän ammattinsa ja että Paavo on hänen rinnallaan hyvänä tukena ja auttajana.

Tilannekuva Hallan ja Högforsin välisestä ottelusta Sunilan lamikkoisella kentällä.

Voikka yhtymämme jalkapallomestariksi

Ennätysmäärä joukkueita osallistui yhtymämme tämänvuotisiin jalkapallomestaruuskilpailuihin, kun Heinola ensimmäisen kerran tuli mukaan. Kuusi tehdasta oli siten tavoittelemassa mestaruutta, nimittäin Heinolan lisäksi Halla, Högfors, Kymintehdas, Salo ja Voikka. Kun kysymyksessä oli yksinkertainen sarja, jouduttiin suorittamaan yhteensä 15 ottelua, ennen kuin kaikki joukkueet olivat pelanneet toisiaan vastaan.

Heinola kärsi heti alkuun kolme häviötä, kun Halla, Kymintehdas ja Voikka kävivät sitä eri päivinä Vierumäen nurmikentällä löylyttämässä. Halla voitti Heinolan 5—3, Kymintehdas 6—2 ja Voikka samoin 6—2. Voikka peittosi sitten Kuusankosken kentällä Hallan 3—0, minkä jälkeen seurasi jännityksellä odotettu Kymintehtaan ja Voikan välinen ottelu. Kuten muistettane, päättyi näiden joukkueiden yhteenotto viime vuonna, jolloin Kymintehdas saavutti mestaruuden, tasapeliin 3—3, mutta nyt oli Kymintehdas aivan ylivoimainen. Hädin tuskin Voikka pelastui kupariselta tehtyään vain yhden maalin, kun Kymintehdas sen sijaan 10 kertaa toimitti nahkakuulan vastustajansa verkkoon. Högfors oli puolestaan kotikentällään ottanut molemmat pisteet Salolta lyömällä sen 5—3. Kymintehtaan osakkeet olivat korkealla, kun se elokuun 18. ja 19. päiviksi lähti yhdessä Voikan joukkueen kanssa markkinoille Saloon, minne myös Högfors saapui pisteitä tavoittelemaan. Mutta kalpatenpa kävi siellä mestarille. Kun Kuusankosken Puhti ei samaksi sunnuntaiksi sattuneen maakuntasarjan ottelunsa takia päästänytäkään parhaita pelaajiaan Saloon, joutui Kymintehdas vahvasti varamiehisenä kentälle ja hävisi molemmat ottelunsa pystymättä tekemään ainoatakaan maalia. Salo korjasi niukan voiton tulok-

sella 1—0, mutta Högfors päihitti entisen mestarin peräti 6—0. Hätää kärsimässä oli Voikkakin Salossa voittaen kuitenkin täpärästi, Högforsin 3—2 ja Salon 4—3.

Toiset markkinat pidettiin viikkoa myöhemmin Hallassa, minne Heinola, Högfors ja Salo saapuivat vieraisiksi. Isännät olivat vierailleen muuten kovasti ystävällisiä, mutta kentällä ystävyys loppui ja vieraita pantiin päihin. Högfors sai maistaa häviön katkeran kalkin maaliluvuin 4—2, ja Saloa pidettiin vieläkin pahemmin lopputuloksen ollessa 7—2 Hallan hyväksi. Vieraatkin ottivat keskenään yhteen ja Högfors nujersi Heinolan 4—1, mutta Salo ja Heinola tyytyivät keskenään tasapeliin 1—1.

Jäljellä oli enää yksi ottelu, nimittäin Kymintehtaan ja Hallan välinen, joka pelattiin 5. 9. Kuusankosken urheilukentällä. Tilanne oli nyt sellainen, että jos Halla voittaisi, siitä tulisi mestari, kun taas Kymintehtaan voitto tai tasapelikin takaisi voiton Voikkaalle. Kymintehtaalla oli tulella jälleen parhain miehistönsä, jolle Halla ei sinnikkäistä yrityksistään huolimatta mahtanut mitään. Kymintehdas voitti vakuuttavasti 4—0 ja niin oli Voikka uusinut mestaruutensa vuodelta 1954.

Lopullinen järjestys oli seuraava: 1) Voikka 8 pistettä, maalit 19—20. 2) Kymintehdas 6 pist., 20—10. 3) Högfors 6 pist., 19—11. 4) Halla 6 pist., 16—14. 5) Salo 3 pist., 10—17. 6) Heinola 1 piste ja maalit 9—22.

Mestaruuden saavuttaneessa Voikan tehtaan joukkueessa pelasivat Matti Jankeri, Alpo Järvinen, Aatos Kansikas, Lasse Kaukola, Jorma Kossila, Reijo Pilsari, Mauri Pulliainen, Reino Rautiainen, Paavo Rinne, Raimo Sipola, Paavo Smed, Olli Topo ja Lasse Varjonen.

Kävelyharrastuskilpailu

KYMINTEHTAAN

kävelyharrastuskilpailu suoritettiin 12. 5.—24. 6. välisenä aikana. Kilpailuun osallistui yhteensä 388 henkilöä (v. 1955 366). Käyntejä kertyi 2.406 (2.819) ja kilometrejä 19.261 (23.327). Eri kohteilla oli kävijöitä seuraavasti: Sääksniemi 674 (509), Ahola 584 (823), Pukkisaari 410 (461), Eerola 405 (624), Nauhanaho 311 (366) ja Hiihtomaja 22 (30). Kortteja palautettiin 125 (105), joista miesten 61, naisten 29, puolisoiden 19, tyttöjen 8 ja poikien 8. Viiden arvan tuloksen saavutti 7 (28) osanottajaa. Parhaat tulokset:

Naiset: 1) Martta Ukkola, klooritehdas, 231 km. 2) Aune Nieminen, ulkotyös., 212. 3) Vilma Siro, päälab., ja Hilda Toivonen, spriitehdas, 209. 5) Sinikka Roitto, sos.os., 205. 6) Aune Kauppinen, konttori, 203. 7) Rauha Raento, rak.os., 202. 8) Kyllikki Oinonen, Ky.pap., 201. 9) Saara Hänninen, Ky.pap., 155. 10) Alli Voutilainen, spriitehdas, 154. 11) Elli Tuukkanen, talousos., 123. 12) Eine Savola, klooritehdas, 108. 13) Mirja Puntanen, päälab., ja Aune Tuviala, Ky.pap., 105. 15) Seija Puolakka, Ky.korj., ja Aili Lehtonen, talousos., 102.

Miehet: 1) Eino Hottinen, sell., 396 km. 2) Pentti Mukkila, puuhiomo, 330. 3) Ukko Miikkulainen, rak.os., 319. 4) Urho Kiili, klooritehdas, 313. 5) Jouko Huuemonen, sell.korj., 308. 6) Torsten Nieminen, rak.os., 271. 7) Hjalmar Seppälä, saha, 215. 8) Leevi Ollila, sell., 211. 9) Leo Viljakainen, klooritehdas, 209. 10) Martti Frimodig, klooritehdas, 204. 11) Alpo Arola, rak.os., 201. 12) Esko Honni, sell., 195. 13) Emil Laitinen, sell., 164. 14) Lauri Koskipuro, spriitehdas, 163. 15) Juho Vierula, rak.os., 159. 16) Bruno Tuominen, klooritehdas, 154. 17) Albert Heinonen, rak.os., 152.

Palveluksessa olevien puolisot: 1) Edith Ollila, sell., 325 km. 2) Elli Mauno, talousos., 303. 3) Aino Seppälä, saha, 234. 4) Vilhelmiina Porvari, Ky.pap., 171. 5) Maire Viljakainen, klooritehdas, 155. 6) Ellen Palskallio, rak.os., 153. 7) Raili Frimodig, klooritehdas, 152. 8) Impi Honni, sell., 151. 9) Sirkka Tohka, Ky.pap., 136. 10) Aili Lehtinen, rak.os., 116. 11) Maria Laitinen, sell., 112. 12) Signe Ryöppy, rak.os., 109. 13) Tyyne Sihvonen, kulj.os., 101.

Tytöt 12—17 v.: 1) Seija Toivonen, spriitehdas, 71 km. 2) Nelly Sihvonen, kulj.os., 70. 3) Ritva Vierula, asunto-os., 62.

Tytöt 7—11 v.: 1) Leena Seppälä, saha, 154 km. 2) Arja Pöyry, Kuu.pap., 70. 3) Lilja Vierula, asunto-os., 62. 4) Sinikka Ollila, sellul., 59. 5) Ritva Lehtonen, rak.os., 55.

Pojat 12—17 v.: 1) Risto Puolakka, Ky.pap., 202 km. 2) Jouni Suurmäki, Ky.pap., 150. 3) Raimo Mäkinen, sell., 52.

Pojat 7—11 v.: 1) Pentti Roitto, klooritehdas, 192 km. 2) Reijo Laukas, Kuu.pap., 182. 3) Kari Seppälä, saha, 178. 4) Esko Pesu, kulj.os., 149. 5) Rauno Ruoho, sähköos., 54.

TyPun suorittamassa arvonnassa jakautuivat lomapalkinnot seuraavasti:

Miehet: Pentti Laakso, Ky.korj. (1), Leo Viljakainen, klooritehdas (4), Leevi Ollila, sell. (4), Eino Hottinen, sell. (5), Urho Kiili, klooritehdas (5) ja Jouko Huuemonen, Ky.korj. (5). Varalle: Martti Frimodig, klooritehdas (4), Lauri Koskipuro, spriitehdas (3) ja Olli Jokelin, kulj.os. (1). — Naiset: Maili Frimodig, konttori (1), Eine Savola, klooritehdas (2), Hilda Toivonen, spriitehdas (4) ja Anneli Hovinen, sos.os. (1). Varalle: Sinikka Roitto, sos.os. (4), Martta Ukkola, klooritehdas (4) ja Aune Nieminen, ulkotyös. (4). — Puolisot: Edith Ollila, sell. (5), Elli Mauno, talousos. (5) ja Impi Honni, sell. (3). Varalle: Maire Viljakainen, klooritehdas (3) ja Tyyne Sihvonen, kulj.os. (2).

VOIKAN TEHTAAN

12. 5.—24. 6. välisenä aikana suoritettuna kävelyharrastuskilpailun lopputulos jäi viimevuotista heikommaksi, sillä majakäyntejä kertyi 1.630 (v. 1955 1.968). Kävelyharrastuskilpailujen paras tulos, 3.871 käyntiä, saavutettiin vuonna 1951. Suurin syy tämänvuotiseen heikkoon osanottoon lienee lämpimällä alkukesällä, joka piti vanhemman väen kiinni puutarhatöissä ja nuoremmat uimarannoilla.

Käynnit eri majojen kohdalla jakautuivat seuraavasti: Nauhanaho 806 (v. 1955 969), Verkkosuo 596 (650), Pilkanmaa 85 (102) ja Virtakivi 143 (247). Vähimmäisvaatimuksen 50 kilometriä käveli 84 henkilöä (75), joista 24 (29) suoritti viiden arvan vaatimuksen. Kaikkiaan osallistui kilpailuun 218 eri henkilöä. Parhaat tulokset:

Miehet: 1) Waino Lehtinen, korjauspaja, 392 km. 2) Erkki Knapp, korjauspaja, 354. 3) Lasse Knapp, paperitehdas, ja Pauli E. Vehmassalmi, selluloosa, 332. 5) Anssi Joutjärvi, paperitehdas, 330. 6) Mauri Paljakka, selluloosa, 324. 7) Pentti O. Taavila, selluloosa, 324. 8) Kaarlo Koskinen, puuhiomo, 304. 9) Armas Ruippo, paperitehdas, 303. 10) Viljo Erkkilä, sähkö, ja Paavo Vähänen, karbidi, 300. 12) Timo Paulanko, höyry, 167. 13) Vallu Vainio, karbidi, 164. 14) Oiva Tolvanen, selluloosa, 156. 15) Juha Puholainen, korjauspaja, 151. 16) Matti Loikala, sähkö, Teuvo Paa-vola, puuhiomo, ja Keijo Jokiranta, konttori, 150.

Naiset: 1) Taimi Puolakka, rak.os., 316 km. 2) Eila Puljava, karbidi, 308. 3) Sirkka Puolakka, ulkotyö, 200. 4) Terttu Tikkanen, sähkö, 150. 5) Raili Turkila, rak.os., 100.

Palveluksessa olevien puolisot: 1) Lahja Sulkanen, puuhiomo, 404 km. 2) Elina Iivonen, ulkotyö, 160. 3) Alli Joutjärvi, paperitehdas, 106. 4) Aili Hasu, talous, ja Aili Koskinen, puuhiomo, 100.

Tytöt 12—17 v.: 1) Anja Tillanen, ulkotyö, 330 km. 2) Marja-Leena Koskinen, paperitehdas, 220.

Pojat 12—17 v.: 1) Keijo Erlin, korjauspaja, ja Unto Pöyhönen, paperitehdas, 416 km. 3) Risto Tillanen, ulkotyö, 324. 4) Pentti Mouhu, rak.os., 204. 5) Antti Rämä, paperitehdas, 150. 6) Kari Vähänen, karbidi, 80.

Kuusankosken tehtaitten kesämestaruuskilpailut

pidettiin elokuun 18. pnä Kuusankosken urheilukentällä. Pitkällisten sateitten takia olivat suorituspaikat kehnolaisessa kunnossa, mm. juoksuradat olivat suurelta osalta vesilammikoiden peitossa. Tästä syystä jäivät tulokset monissa lajeissa vaatimattomammiksi kuin mitä muuten olisi ollut asian laita. Kilpailuissa, joiden perusteella valittiin edustajat Kymi-yhtymän mestaruuskilpailuihin 2. 9. Juankoskella, oli kaikkiaan 43 osanottajaa. Tuloksia:

100 m: Kymintehdas: 1) V. Peltola, korjauspaja, 12.2, 2) S. Kivinen, höyryos., 12.7. — Voikka: 1) S. Jokimies, pap., 12.0, 2) E. Järvinen, korjauspaja, 12.8.

400 m: Kymintehdas: 1) L. Viljakainen, kloori, 57.0, 2) A. Arola, rak.os., 59.9, 3) E. Näveri, Ky.pap., 61.8. — Voikka: 1) S. Jokimies, pap., 55.0, 2) E. Knapp, korjauspaja, 55.8, 3) P. Arponen, korjauspaja, 58.9, 4) V. Erkkilä, sähkö, 61.9.

Korkeushyppy: Kymintehdas: 1) M. Qvick, Ky.pap., 170, 2) R. Aro, korjauspaja, 170, 3) K. Simonen, korjauspaja, 165. — Voikka: 1) T. Hälikkä, korjauspaja, 160, 2) A. Mäkelä, korjauspaja, 155.

Korkeushyppy, nuoret: Kymintehdas: 1) H. Rouhiainen, talousos., 140, 2) P. Manninen, ammattik., ja V. Aalto 135, 4) K. Lehtoranta 130. — Voikka: 1) J. Välimäki, puuhiomo, 140, 2) P. Kivioja, pap., 135.

60 m juoksu, nuoret: Kymintehdas: 1) V. Aalto 8.3, 2) H. Rouhiainen, talousos., 8.4, 3) P. Manninen 8.7. — Voikka: 1) J. Välimäki, puuhiomo, 8.7, 2) P. Kivioja, pap., 9.0, 3) A. Salonen, ulkotyö, 10.2.

Kuulantähtä: Kymintehdas: 1) E. Seppälä, rak.os., 12.73, 2) K. Takala, sell., 11.54, 3) S. Kivinen, höyryos., 11.45, 4) E. Niemi, spriitehdas, 11.24. — Voikka: 1) V. Pettinen, rak.os., 11.18, 2) P. Kossila, puuhiomo, 10.43, 3) P. Gruzdaits, korjauspaja, 9.45, 4) H. Järvinen, korjauspaja, 9.07.

3000 m: Kymintehdas: 1) L. Viljakainen, klooritehdas, 9.32.4, 2) E. Näveri, Ky.pap., 9.38.6, 3) A. Arola, rak.os., 10.07.2. — Voikka: 1) E. Knapp, korjauspaja, 9.26.6, 2) V. Erkkilä, sähkö, 9.28.2, 3) K. Kallonen, korjauspaja, 9.34.4, 4) M. Hämäläinen, pap. 9.43.4.

Pituushyppy: Kymintehdas: 1) K. Simonen, korjauspaja, 592, 2) P. Hämäläinen, mittarikorj., 577. — Voikka: 1) S. Jokimies, pap., 611, 2) E. Knapp, korjauspaja, 581, 3) A. Mäkelä, korjauspaja, 656.

Keihäänheitto: Kymintehdas: 1) V. Pesu, korjauspaja, 53.79, 2) T. Leino, Kuu.pap., 51.63, 3) P. Tuvala, Ky.pap., 48.69, 4) E. Nikulainen, rak.os., 46.11, 5) L. Perätalo, Ky.pap., 44.93, 6) J. Taskinen, rak.os., 43.68, 7) J. Lindberg, sell., 40.81. — Voikka: 1) T. Parolahti, pap., 48.25, 2) K. Kallonen, korjauspaja, 41.18.

4x200 m viesti: Kymintehdas: 1) Kymin korjauspaja (Aro, Hämäläinen, Simonen, Peltola) 1.42.4. — Voikka: 1) Korjauspaja (Knapp, Arponen, Kääpä, Järvinen) 1.44.6.

Ikämiesten 3-ottelu. 100 m: Kymintehdas: 1) V. Karjalainen, rak.os., 13.7, 2) T. Liljanheimo, Kuu.pap., ja L. Tuominen, Ky.pap., 13.9, 4) O. Väärälä, sell., 14.0, 5) M. Saarijärvi, talousos., 14.4, 6) V. Henttinen, rak.os., 14.8. — Voikka: 1) K. Aarnio, korjauspaja, 14.4.

Pituushyppy: Kymintehdas: 1) L. Tuominen, Ky.pap., 515, 2) T. Liljanheimo, Kuu.pap., 509, 3) O. Väärälä, sell., 504, 4) V. Karjalainen, rak.os., 496, 5) M. Saarijärvi, talousos., 415, 6) V. Henttinen, rak.os., 397. — Voikka: 1) K. Aarnio 443.

Kiekonheitto: Kymintehdas: 1) M. Saarijärvi, talousos., 28.30, 2) O. Väärälä, sell., 27.90, 3) T. Liljanheimo, Kuu.pap., 25.78, 4) V. Henttinen, rak.os., 23.59, 5) V. Karjalainen, rak.os., 21.11, 6) L. Tuominen, Ky.pap., 20.49. — Voikka: 1) K. Aarnio 29.64.

Ikämiesten pisteet: Kymintehdas: 1) O. Väärälä, sell., 859, 2) T. Liljanheimo, Kuu.pap., 837, 3) V. Karjalainen, rak.os., 744, 4) L. Tuominen, Ky.pap., 740, 5) M. Saarijärvi, talousos., 648, 6) V. Henttinen, rak.os., 468. — Voikka: 1) K. Aarnio, korjauspaja, 579.

Edustusjoukkueet saivat seuraavan kokoonpanon: Kymintehdas: 100 m V. Peltola ja V. Tolvanen, 3.000 m L. Viljakanen ja E. Näveri, ruotsalaisviesti S. Kivinen, K. Simonen, V. Peltola ja V. Tolvanen, pituushyppy K. Simonen ja P. Hämäläinen, korkeushyppy M. Qvick ja R. Aro, kuulantähtä E. Seppälä ja K. Takala sekä keihäänheitto V. Pesu ja T. Leino. — Voikka: 100 m S. Jokimies ja R. Rautiainen, 3.000 m E. Knapp ja V. Erkkilä, ruotsalaisviesti H. Järvinen, R. Rautiainen, E. Knapp ja S. Jokimies, pituushyppy S. Jokimies ja A. Mäkelä, korkeushyppy T. Hälikkä ja A. Mäkelä, kuulantähtä V. Pettinen ja P. Kossila sekä keihäänheitto T. Parolahti ja R. Rautiainen.

Tytöt 7—11 v.: 1) Pirkko Koskinen, puuhiomo, Eva Sulkanen, puuhiomo ja Pirkko Sulkanen, puuhiomo, 356 km. 4) Ulla Tillanen, ulkotyö, 312. 5) Terttu Simola, kuljetus, 208.

Pojat 7—11 v.: 1) Tauno Viitamaa, puuhiomo, 340 km. 2) Heikki Viitamaa, puuhiomo, 301. 3) Jorma Olavi Taavila, selluloosa, 132. 4) Harri Paavola, puuhiomo, 110. 5) Juha-Matti Koskinen, paperitehdas, 77.

TyPu:n suorittamassa lomapalkintojen arvonnassa suosi arpa seuraavia:

Miehet: Matti Loikala, sähkö (3), Unto Koskinen,

paperitehdas (1), Eino Kauppila, höyry (1), Heikki Järvinen, korjauspaja (2) ja Lasse Knapp, paperitehdas (5). Varalle: Teuvo Parolahti, paperitehdas (1), Erkki Knapp, korjauspaja (5) ja Urho Juhonen, paperitehdas (2). — Naiset: Orvokki Ollikainen, ulkotyö (1) ja Eila Puljava, karbidi (5). Varalle: Taimi Puolakka, rak.os. (5) ja Sirkka Puolakka, ulkotyö (4). — Puolisot: Lahja Sulkanen, puuhiomo (5) ja Alli Joutjärvi, paperitehdas (2). Varalle: Elina Iivonen, ulkotyö (3) ja Helmi Ojamies, selluloosa (1). — TyPu: Erkki Kiviranta.

Haukkasuon palokuntalaisia juhlapäivänä valokuvattuina. Henkilöt vasemmalta lukien: P. Häkkinen, A. Seppä, A. Laitinen, A. Hedman, V. Rantala, M. Ripattila, E. Rämä, V. Vuorinen, J. Ahvenainen, T. Aikäs, I. Niemi, V. Hedman, O. Vainio, H. Savinen ja O. Vesala.

Haukkasuon Tehtaitten VPK 10-vuotias

Elokuun 6. p:nä juhli Haukkasuon Tehtaitten VPK perustamisensa 10-vuotismuistoa. Palopäällikkö P. Häkkinen lausuttua juhlayliveraajat tervetulleiksi esitti palokunnan varapäällikkö ja sihteerin A. Seppä 10-vuotistoimintakertomuksen. Siitä kävi selville mm., että alkukesällä 1946 Haukkasuolla sattuneen turvahiiltämön palon johdosta Haukkasuon Tehtaitten silloinen konttoripäällikkö Antti Leppä sai jo heinäkuussa yhtiön johdolta tehtäväkseen vapaaehtoisen palokunnan perustamisen Haukkasuolle. Valmistava kokous pidettiin vielä saman kuun 31. p:nä ja siinä päätettiin yksimielisesti palokunta perustaa. Asiaa eteenpäin viemään asetettiin toimikunta, johon valittiin konttoripäällikkö A. Leppä, piirimies I. Metsärinne, autonkuljettaja J. Kolehmainen ja työnjohtaja P. Häkkinen. Toimikunta laati sääntöehdotuksen, joka hyväksyttiin 5.2.1947. Sen mukaan yhtiön johto määrää palopäällikön ja kalustomestarin. Ensimmäi-

seksi palopäälliköksi tuli P. Häkkinen ja kalustomestari J. Kolehmainen. Johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi I. Niemi, sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi E. Peltola sekä muiksi jäseniksi J. Kolehmainen, V. Rantala ja T. Haimi, jota paitsi palokunnan päällikkö P. Häkkinen kuului itseoikeutettuna jäsenenä johtokuntaan. Varapäälliköksi valittiin A. Vesala. Palopäällikkönä on koko ajan toiminut P. Häkkinen, varapäällikkönä on nykyisin A. Seppä, johtokunnan puheenjohtajana O. Vesala, varapuheenjohtajana J. Ahvenainen, sihteerinä ja rahastonhoitajana A. Seppä sekä muina johtokunnan jäseninä V. Rantala ja M. Ripattila. Kalusto- ja varusmestarina toimii A. Laitinen. Palokunnan vahvuus oli alussa 2 + 22 miestä ja on nykyisin 2 + 15 miestä. Ensimmäinen harjoitus oli 10.9.46 ja sen jälkeen niitä on pidetty säännöllisesti joka toinen viikko kaksi tuntia kerrallaan lukuun ottamatta kiireellistä kesäaikaa. Osanotto harjoituksiin on viime vuosina ollut miltei 100-prosenttinen.

Palokalustosta mainittakoon, että heti alkuun palokunta sai käytettäväkseen Esa-moottoriruiskun, jonka teho on 800 m/l, sekä tarpeellisen määrän muuta

HAUKKASUO

pienempää kalustoa. 3" letkua on nykyisin 700 m ja 2" letkua 100 m. Kemiaalisia sammuttimia on sijoitettu tärkeisiin rakennuksiin ja muihin kohteisiin. Viime vuonna kunnostettiin ja asennettiin paikoilleen Kymintehtaalta saatu kiinteä hydranttivesipumppu, teho 2000 m/l ja työpaine 13 ilmakehää. Pumppu on varustettu sekä sähkö- että polttomootorilla ja on näin ollen täysin toimintavarma. Tämän pumpun saaminen paransi ratkaisevalla tavalla kalustotilannetta, koska sen sijainti takaa parhaimman mahdollisuuden tärkeimpien kohteiden suojaamiseen. Hälytys suoritettiin aikaisemmin puhelimitse ja käsinveivattavalla sireenillä, mutta nykyisin se suoritetaan sähkösireenillä ja myös puhelinta apuna käyttäen.

Kuten jo alussa mainittiin, antoi varsinaisen sysäyksen palokunnan perustamiselle kesällä 1946 sattunut turvehiiltämön palo. Vasta perustetun palokunnan harjoitukset pantiin alulle syksyllä ja seuraavan vuoden huhtikuussa piti palopäällikkö Hj. Ruth kaksipäiväiset palokuntakurssit, jotka loivat pohjan tulevia tehtäviä varten. Jo parin viikon kuluttua eli toukokuun 5. p:nä tulikin ensimmäinen hälytys, kun radanvarressa oleva ratapölkkyvarasto oli syttynyt palamaan. Varaston suuruudesta ja kuivuudesta johtuen palokunta joutui ponnistelemaan sammutustöissä neljä tuntia. Vahingot nousivat verrattain suuriksi, sillä ratapölkkyjä paloi 2827 kpl vastaten noin 190.000 markkaa sen aikaista rahaa. Samana vuonna 15.5., 23.5. ja 19.6. seurasi metsäpalojen sarja. Niistä oli pahin viimeksi mainittuna päivänä sattunut, sillä se uhkasi läheistä Saveron kylää. Ensimmäisenä varsinaisena toimintavuotenaan palokunnalla oli kaikkiaan 10 hälytystä, joista 8 johti sammutukseen. Palokunta on ollut liikkeellä kaikkina vuorokauden aikoina ja sen sammutuskohteina ovat olleet suo-, metsä-, asunto- ja sähköpalotkin. Suurempia polttoturvevaraston paloja ei ole sattunut, mutta v. 1949 jouduttiin hajoittamaan noin 3.000 tonnia sisältänyt polttoturvevarasto sen liiallisen kuumenemisen johdosta, mikä aiheutui itsesytytyksestä. Hälytysten kokonaismäärä on ollut 35, joista 27 on johtanut sammutukseen. Tulipaloista on 6 ollut suopaloja, 11 metsäpaloja ja 10 asunto- sekä pienempien teollisuusrakennuksien paloja. Mihinkään suurpaloihin ei ole jouduttu osallistumaan eikä myöskään ihmishenkiä vaatineisiin asuntopaloihin. Metsäpaloista on suurin osa sattunut Kymin Oy:n omistamalla maalla.

Palokunnan muusta toiminnasta mainittakoon, että jo kesällä 1947 rakennettiin yhtiön avuin ja osaksi talkoovoimin tanssilava varojen hankkimiseksi palokunnalle. Avajaiset pidettiin elokuussa. Alkuaiikoina lava olikin ahkerassa käytössä, mutta kun tanssilavoja alkoi lähiseudulle ilmestyä useampia, väheni yleisömäärä ja samoin myös tulot. Tilanne parani kuitenkin, kun palomiehet Ahvenainen ja Laitinen rakensivat lavalle äänilevylaitteet, joitten avulla kustannukset pienenivät huomattavasti. Palokunnan toimintaohjelmaan kuuluu oleellisena osana myös urheilukilpailujen järjestäminen. Jokatalviset hiihtokilpailut ovat olleet hyvin suosittuja. Kesäisin taas on toimeenpantu juhlaa urheilu- ja palokunta-aiheisine kilpai-

luineen sekä näytöksineen. Avustustoiminta alkoi v. 1949. Palokuntalaisen sairastaessa pitemmän aikaa avustetaan häntä rahallisesti johtokunnan harkinnan mukaan. Häälahjana annetaan 1.000 mk ja hautausavustusta suoritetaan 3.000 mk. Merkkipäiväänsä viettävän luona käy palokunta kokonaisuudessaan tervehdyskäynnillä ja samalla ojennetaan pieni lahja. Palomiehille korvataan matkakulut heidän osallistumisestaan kursseihin sekä kokouksiin. Kilpailujen, juhlien yms. tilaisuuksien järjestämisessä palokunta on saanut suurta apua naisväeltä, mikä erityisellä kiitoksella on mainittava.

Kymin Oy. on monin tavoin tukenut palokunnan toimintaa, josta palokunta tuntee suurta kiitollisuutta yhtiön johtoa kohtaan.

Palokunnan toimihenkilöinä ovat kuluneena 10-vuotiskautena olleet seuraavat palokunnan jäsenet:

Palopäällikkönä P. Häkkinen vuodesta 1946 alkaen, varapäällikkönä A. Vesala 1947 ja A. Seppä 1948—, puheenjohtajana I. Niemi 1947, A. Laitinen 1948—55 ja O. Vesala 1956—, varapuheenjohtajana J. Kolehmainen 1947—48, A. Vesala 1949—50, K. Reunanen 1951—52 ja J. Ahvenainen 1953—, sihteerinä E. Peltola 1947 ja A. Seppä 1948—, rahastonhoitajana E. Peltola 1946—48 ja A. Seppä 1948—, johtokunnan varsinaisina jäseninä P. Häkkinen 1946—, E. Peltola 1946—48, J. Kolehmainen 1946—52, T. Haimi 1947, I. Niemi 1947, V. Rantala 1947 ja 1953—, A. Vesala 1948—50, A. Laitinen 1948—55, A. Seppä 1948—, E. Mustonen 1949, K. Seppäläinen 1950—51, K. Reunanen 1951—52, J. Ahvenainen 1952—, M. Ripattila 1953— ja O. Vesala 1956— sekä varajäseninä A. Laitinen 1947, T. Äikäs 1947, E. Mustonen 1947—48, J. Ahvenainen 1947—51, V. Rämä 1948, V. Rantala 1948—50, K. Reunanen 1949—50 ja 1953—56, K. Seppäläinen 1949 ja 1953—, K. Huovila 1950—52, A. Hedman 1951—52 sekä I. Niemi 1951—52.

Kun toimintakertomus oli kuultu, seurasi palvelusmerkkien jako, jonka suoritti palopäällikkö Hj. Ruth insinöörinrouva Irma Ekelundin avustamana. 10-vuotismarkin saivat Jalmari Ahvenainen, August Hedman, Pauli Häkkinen, August Laitinen, Ilmari Niemi, Vilho Rantala, Kalle Reunanen, Aarne Seppä, Kauko Seppäläinen ja Toivo Äikäs. Tämän jälkeen esittivät juhlivalle palokunnalle onnittelevia Haukkasuon Tehtaitten käyttöpäällikkö ins. W. Ekelund Kymin Oy:n puolesta, palopäällikkö A. Rämä Suomen Yleisen Palokuntaliiton Kymen piirin puolesta ja palopäällikkö Hj. Ruth Kymintehtaan—Kuusankosken sekä Voikan tehtaan palokuntien puolesta. Lopuksi käytti puheenvuoron Haukkasuon Tehtaitten VPK:n johtokunnan jäsen V. Rantala.

50-vuotias

Turve-Jussin käyttäjä Eino Spännäri 29.9.56. Hän on syntynyt Sippolassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1920 metsäosastolle työskennellen talvisin metsä- ja kesäisin ratatöissä. Paria lyhyttä katkoa lukuun ottamatta hän on koko ajan ollut työssä Haukkasuolla. Nykyiseen toimeensa hän tuli 15.1.52. Spännäri toimi vuosina 1945—46 pääluottamusmiehenä ja nykyisin hän kuuluu työturvallisuustoimikuntaan.

Synkkä ja hälyttävä savupilvi kohoaa Hallan saarivaltakunnasta.

Keskellä: Palokuntalaiset sytyttävät vettä palavaan rakennukseen.

Alhaalla: Poikapalokuntalaiset ämpäreineen sammuttamassa kipinöitä kuivaamon lankkusillalla.

Puusepäntehtas tulensaaliiksi

Heinäkuun 11. päivän iltana raivosi Hallan saarella tulipalo, joka tuhosi sahan välittömässä naapuruudessa olleen puusepäntehtaan kokonaan ja joka uhkasi laajeta todelliseksi suurpaloksi. Tehokkain sammutustoimenpitein onnistuttiin tulen valta kuitenkin rajoittamaan puusepäntehtaan.

Palohälytys annettiin klo 19.48, ja jo kolmen minuutin kuluttua Hallan tehdaspalokunta alkoi sytyttää vettä palopesäkkeisiin. Palo oli kuitenkin ennättänyt saada niin suuren vallan, että se alun alkaen todettiin äärimmäisen uhkaavaksi. Pian saapuikin apuvoimia, ensimmäisenä Popinniemen VPK ja sitten muut Karhulan ja Kotkan palokunnat. Kun vielä läheisiltä varuskunnilta saatiin apua, nousi sammutusjoukkojen miesmäärä yli kolmensadan. Taitavasta palontorjunnasta ja valtavasta vesimäärästä huolimatta ei palavaa rakennusta voitu pelastaa. Tulen rajoittamisessa sen sijaan onnistuttiin täydellisesti, vaikka tilanne aika ajoittain näytti äärimmäisen uhkaavalta. Jos tuli olisi päässyt riistäytymään saharakennukseen ja kuivaamoon, olisivat seuraukset muodostuneet arvaamattomiksi. Tällaiselta tuholta kuitenkin välttyttiin, kiitos ripeästi toimineiden palokuntien ja tulontorjunnan johdon. Hallan tehtaitten johtaja, majuri Björn Weckman haluaa vielä lehtemme välityksellä tuoda julki kiitoksensa ja tunnustuksensa kaikille, jotka olivat sammuttamassa tätä uhkaavaa paloa. Erityisesti hän kohdistaa kiitoksensa palopäällikkö Emil Weck-

Viljam Lonka.

Emil Hyytiäinen.

Merkkipäiviä

60-VUOTIAS

Työnjohtaja Viljam Lonka 23. 10. 56. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1918 lautatarhalle katontekijäksi. Työnjohtajaksi hänet nimitettiin v. 1945.

50-VUOTIAITA

Vaunuaja Voldemar Käpykoski 15. 10. 56. Hän on syntynyt Suursaassa ja tuli yhtiön palvelukseen v. 1942 sahalle kuormaajaksi. Oltuaan välillä työssä usealla eri osastolla hän siirtyi v. 1952 takaisin nykyiseen toimeensa sahalle.

Sahatyöläinen Aino Marttila 28. 10. 56. Hän on syntynyt Lavansaassa. V. 1943 hän tuli työhön lautatarhalle ja siirtyi nykyiseen tehtävänsä sahalle v. 1954.

Sahuri Emil Hyytiäinen 6. 11. 56. Hän on syntynyt Heinjoella ja ollut yhtiön palveluksessa sahalla sahurina v:sta 1935 lähtien.

stenille, joka onnistui hyvin ratkaistulla miehistön ja kaluston sijoittelullaan sekä määrätietoisesti toimivien apulaistensa kanssa saavuttamaan tuloksen, mikä varmaan tulee pitkän aikaa olemaan puheenaiheena palokuntalaisten keskuudessa. Kiitoksesta älkööt jääkö osattomiksi myöskään poikapalokuntalaiset, jotka toimivat ripeästi salakavaliin kipinöiden sammuttajina. Tunnustuksen saakoot niin ikään Hallan martat ja saaren muukin naisväki, joiden järjestämä huolto toimi erinomaisesti.

Kuten sanottu tuhoutui puusepäntehtas koneistoinen ja samassa rakennuksessa ollut maalarinverstaas täydelleen. Puusepäntehtaassa valmistettiin etupäässä ikkunoita ja ovia, joita ei onneksi ollut paljon varastossa. Palon on todettu saaneen alkunsa uunin halkeamasta. Jälkisammutuksen tultua suoritetuksi ryhdyttiin heti palopaikan raivaustöihin. Puusepäntehtaan työntekijät, jotka olivat juuri aloittaneet kesälomansa, sijoitettiin sen päätyttyä muihin töihin.

Kesän riemuja Aholansaarella

Hallan lasten päiväkotia Aholansaarella on päättänyt kolmannen toimintakautensa. Ne epäilykset, jotka alussa liittyivät lasten saareen lähettämiseen ovat nyt lopullisesti hävinneet. Keskimäärin 29 lasta on aamuisin osa kello seitsemän aikaan, osa kello kahdeksalta kokoontunut Seuratalon portaille tätiensä hoiviin. Sieltä on kuljettu "johtoköydestä" kiinni pitäen kohti autotallin rantaa ja salmen yli on menty moottoriveneellä. Vaikka kesä on ollut sateinen ja kolea, ei Aholan lapsilla ole ollut ikävä, sillä ruokatuvan ja nukkumahuoneen lisäksi on saatu tilava leikkihuone uusien pukusuojien jatkoksi. Sen pyöreän sinisen pöydän ympärillä ja seinävierien penkeillä on vietetty monta hetkeä askartelun, laulun ja leikin merkeissä. Kun taas sää on vähänkin sallinut, on nurmikäntäillä ja laajalla hiekkarannalla ollut vilskettä. Kiikut ovat heiluneet ja Vilin, Humun ja Pollen puiisiin selkiin on kiivetty, niin että hevosten harjakset ja hännät vaativat jo uusimista. Pääohjelman muodostivat päivän kolme ruokailua, jotka ovat saaneet useimpien lasten posket hieman pyöristymään. Uimistakin on harjoitettu, vaikka sää ei ole siihen useinkaan houkutelut. Saarella on nimittäin toiminut myös uimakoulu. Veden kylmyydestä ja sään koleudesta huolimatta ovat muutamamat lapset saaneet määrättyt vaatimukset suoritetuksi, niin että syksyn promotiossa voitiin yhdelle antaa uimamaisterin arvo ja kahdeksan vihkiä kandidaateiksi. Hyväpää Aholansaarella onkin suorittaa vaatimuksia, kun on saatu vanhoille proomuille rakennetut uljaat hyppytelineet ja lähtölatvat. Uusi uimala tuntuu vaan odottavan hieman lämpimämpää kesää.

Aholansaarella on kesän kuluessa käynyt myös hallalaisten vanhinta ikäluokkaa. Eläkeläisten tavanmukainen kesäretki suuntautui omaan saareen, ja heinäkuun 11. päivää vietettiin mitä parhaimman sään vallitessa kesäjuhlatunnelmissa. Juhlavieraita, arviolta 150 henkeä, saapui kaikilta kauppalan kummita. Osa tuli autoilla Hallan rantaan, josta moottorivene välitti liikennettä Aholansaareen, osa taas saapui hinaajalla. Kenttäreittiä porisi lihasoppa ja suuressa kolmijalkakattilassa kiehui kahvi. Kahvit juotiin Hallan Tehtaitten johtajan syntymäpäivän merkeissä, joten juhlimisen aihetta oli paljonkin. Uimakoululaiset esittivät pienen välähdyksen toiminnastaan ja vanhempi polvi tuntui mielenkiinnolla sitä seuraavan. Eipä ollut sellaisia kouluja heidän nuoruudessaan. Päiväkodin lasten intiaanitanssi ja laululeikit näyttivät myös suuresti viehättäneen yleisöä. Sosiaalipäällikön ja uimaopettajan kilpakävely puujaloilla herätti yleistä hilpeyttä pannen ehkä muutamien muistelemaan omia saavutuksiaan tällä alalla.

Nyt Aholansaaren Vili, Humu ja Polle ovat siirtyneet talvisuojaan ja uimatelineet törröttävät tyhjinä. Mutta tyytyväisyys saarella oloon on ollut suuri.

Retkeläisiä Saana-tunturin laella ja Limingan vanhan kirkon muistomerkin äärellä.

K ä v i m m e L a p i s s a

Retkeilytään kesällä 1955 etelä-Suomessa, jolloin tutustuttiin mm. eräisiin teollisuuslaitoksiin, alkoi torstaikerholaisten suunnitelmiin yhä enemmän kiteytyä Lapin matka. Se oli rohkea suunnitelma ja monet siihen alussa epäillen suhtautuivatkin. Tarvittiinkin suunnitelman alkuunpanijan neiti Suomisen koko tarmo ja neuvokkuus, jotta ilmenneet vaikeudet voitettiin. Yhteisvoimin kerättiin varoja matkasta aiheutuviin kustannuksiin, jotka koetettiin saada hyvin alhaisiksi, jotta mahdollisimman moni voisi retkeen osallistua.

Kaksitoista päivää kestävä retki alkoi sitten varhaisena aamuhetkenä perjantaina heinäkuun 13. pnä. Taikausko ei kuitenkaan vaivannut niitä kolmeakymmentä, jotka paloasemalla nousivat retkeä varten varattuun linja-autoon. Ja niin huristimme taivalle aamuauringossa kimaltelevan Pyhäjärven jäädessä yhä kauemmas taaksemme.

Ensimmäisen kerran pysähdyimme Hämeenlinnassa, missä pidettiin lyhyt kahvitauko. Sitten matka jatkui Virroille ja päivän tapahtumiin kuului vielä käynti Vanajan autotehtaalla. Näimme siellä auton valmistuksen alusta loppuun asti.

Aamulla ajoimme läpi taajojen hyvinhoidettujen metsäseutujen Lapualle, missä heinätyöt olivat par-

haillaan käynnissä. Seuraava yöpymispaikkamme oli Kokkola, minne matkamme suuntautui Uudenkaarlepyyn ja Pietarsaaren kautta.

Sunnuntaina kävimme mm. Kalajoen hiekkasärkillä. Sieltä ajoimme rannikkoa pitkin Raaheen ja Siika-joelle, kunnes eteemme avautuivat Limingan niityt, jotka ulottuivat silmänkantamattomiin. Saavuimme sitten Ouluun, pohjolan valkeaan kaupunkiin, joka sodan aiheuttamista vaurioista toipuneena on nopeasti laajenemassa yhä huomattavammaksi teollisuuskaupungiksi.

Kemissä nousimme kaupungintalon torniin saadaksemme paremman kokonaiskuvan Suomen suurimman joen suussa olevasta kaupungista. Kemijoen rantamia seuraillen suuntautui kulkumme sitten Rovaniemelle, joka on jälleenrakennettu nykyaikaiseksi kauniiksi asutuskeskukseksi ja jonka kautta turistien tie käy tunturiseudulle. Ounasvaara näkyi silmiimme pitkän aikaa, kun ajoimme Pallastunturia kohti.

Saavuimme Pallastunturille kauniin aurinkoisen sään vallitessa. Illalla kiipesimme Taivaskerolle. Sen korkeimmalta huipulta saimme erinomaisen kuvan eteemme avautuvista maisemista. Unohtumattomina jäivät mieleen ne väri vaihtelut, joita maillelleen menevä aurinko loihti esiin. Alhaalla laaksossa virtaavan tunturipuron liepeillä liikkui yksinäinen poro, Lapin asukkaan ajokki. Pallastunturilta jatkoimme matkaa Muonion kautta Kilpisjärvelle päin. Luonto muuttui yhä karummaksi ja asutus vähäisemmäksi. Näkyipä

**HÖGFORSIN
TEHDAS**

August Salonen.

Saima Elfving.

Einar Lindman.

Merkkipäiviä

70-VUOTIAS

Konekaavaaja August Maurits Salonen 22. 9. 56. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Konekaavaajana hän työskenteli melkein 50 vuotta ja toimii nykyisin emalilaitoksella lämmittäjänä.

60-VUOTIAITA

Portinvartija, rva Saima Elfving 15. 9. 56. Hän on syntynyt Nurmijärvellä. Yhtiön palveluksessa hän on ollut ensin 5 vuotta Kytäjällä ja sen jälkeen 6 vuotta puutarhassa sekä 1. 4. 47 lähtien portinvartijana.

Teknikko Einar Evald Lindman 15. 10. 56. Hän on syntynyt Dalsbrukissa. Käytyään Turun teolli-

suuskoulun hän tuli 15. 6. 30 Högforsin Tehtaan palvelukseen. Hän on toiminut mm. tiliosastolla ja työskentelee nykyisin suunnitteluosastolla.

50-VUOTIAITA

Sekatyömies Urho Ilmari Peltonen 5. 8. 56. Hän on syntynyt Vihdissä ja tuli 2. 8. 48 työhön rautasulattamoon. Viime aikoina hän on työskennellyt tehtaan puhdistamossa.

Lämmittäjä Paavo Henrik Kuula 12. 8. 56. Hän on syntynyt Peräseinäjoella. Työhön tehtaalle hän tuli 14. 1. 52 valimoon, mistä 1. 4. 54 siirtyi lämmittäjäksi lämpökeskukseen.

Ammeittenvälaja Eino Albert Salo 16. 8. 56. Hän

muutamia autiotilojakin. Metsäkin muuttui. Kuusipuita ei Muonion jälkeen tapaa juuri lainkaan. Kitukasvuiset männyt ja koivut, jotka tunturien rinteillä muuttuvat vaivaiskoivuiksi, ovat ainoat puulajit. Polttopuukin joudutaan tuomaan pitkien matkojen takaa. Asumuksia ei Kilpisjärvellä ole muita kuin Matkailijayhdistyksen ja rajavartioston rakennukset. Lappalaiset tulevat sinne kevättälvella poroineen ja koirineen, asuvat kodassa lähelle joulua ja muuttavat sydäntalveksi jälleen alemmaksi. Keitimme lappalaiskodassa kahvit ja saimme samalla luoda silmäyksen kodan sisustukseen. Ensikertalaisen oli varsin mielenkiintoista tutustua tähän outoon ympäristöön.

Matkamme tavoitteena oli Saana-tunturi. Kiipeäminen tälle yli tuhat metriä korkealle tunturille oli raskasta, mutta niin valtava oli sieltä näköala, että kannatti kyllä ponnistella.

Viikkoa ennen tuloamme oli lumi sulanut Saanan huipulta, vaikka sitä varjon puolelta vielä vähän löytyikin. Siellä ylhäällä oivalsi täysin, minkä vuoksi ihmiset pitkienkin matkojen takaa tulevat Lappiin ja miksi yhä uudelleen sinne mieli palaa.

Matkamme jatkui edelleen. Teimme retken Skiboteniin, pieneen norjalaiskylään. Maasto Norjan puolella on vielä jylhempää, tie kulkee monin paikoin jyrkänteiden reunalla ja yläpuolella voi olla järvi tunturin rinteellä. Puuta oli enemmän, sillä kuusta ja haapaakin kasvoi jo hiukan.

Paluumatkamme tapahtui ensin Muonionjoen ja sitten Tornionjoen vartta alaspäin. Poikkesimme Aavasaksallakin ja sivuutimme Petäjäskosken voimalaitostyömaan. Olimme saaneet varatuksi hieman aikaa myös Haaparannassa käyntiin.

Kotimatkamme jatkui sitten hyvää vauhtia. Ilmat olivat muuttuneet koleiksi, mutta mieliala oli reipas, ja kun kaikki voivat hyvin, ei pieni sadekaan haitannut. Yövyttyämme Viitasaarella oli seuraava pysähdys Jyväskylässä, jonka harjulta ja näkötorjasta saimme tilaisuuden ihailla tätä keski-Suomen kaunista kaupunkia.

Viimeisen yön vietimme Heinolassa, monelle tutussa kaupungissa. Se jäikin muistiin onnistuneen retkemme kauniina päätteenä.

Lyyli Lagercrantz

Urho Peltonen.

Paavo Kuula.

Eino Salo.

on syntynyt Tammelassa. Työhön tehtaan valimoon hän tuli 19. 1. 33.

Liesienkasaaja Arvid Emil Ekström 22. 8. 56. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön liesiosastolle hän tuli 23. 9. 21.

Ammeittenpuhdistaja Väinö Ilmari Bäckström 4. 9. 56. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä. Työhön tehtaalte hän tuli 2. 5. 33 puhdistamoon työskennellen siellä edelleenkin.

Emalityöntekijä Väinö Aleksi Tuomola 24. 10. 56. Hän on syntynyt Tammelassa. Työhön tehtaan valimoon hän tuli 23. 1. 46 ja työskentelee nykyisin emalilaitoksella.

Työnjohtaja Frans Emil Salonen 29. 10. 56. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä ja tuli työhön tehtaan

puhdistamoon 17. 4. 34. V. 1946 hänet nimitettiin työnjohtajaksi puhdistamoon.

Trukinkuljettaja Kustaa Adolf Jyry 6. 11. 56. Hän on syntynyt Pusulassa. 1. 11. 38 hän tuli työhön maatalousosastolle. Oltuaan sen jälkeen konepajalla ja sekaosastolla hän siirtyi 16. 2. 56 valukattilaosastolle, missä työskentelee trukinkuljettajana.

HEINOLAN TEHTAAT

50-VUOTIAS

Reunahitsaaja Heikki Johan Nurminen 25. 9. 56. Hän on syntynyt Heinolassa. Tehtaamme palvelukseen hän tuli 14. 4. 1955 toimien Puko-radiaattori-osastolla reunahitsaajana.

Väinö Bäckström.

Frans Emil Salonen.

Kustaa Adolf Jyry.

Heikki Nurminen.

Salon Tehtaitten urheilukuulumisia

Harrastuskävely suoritettiin 22. 4.—3. 6. välisenä aikana. Kohteita oli kuudella eri taholla kauppala. Käyntejä kertyi yhteensä 655 ja matkaa 6632 km. Parhaita tuloksia:

Naiset: Aili Kauramäki 736 km, Ilmi Åkerfelt 336, Maija Pusa 316, Kaarin Lehto 309, Kyllikki Kallio 303, Lyyra Kuusinen 219 ja Terttu Vink 202.

Miehet: Antti Laiho 165 km, Seppo Helenius 164, Antero Lumme 158, Risto Lehto 157, Pentti Suominen 150, Pekka Saarinen 138 ja Pauli Kallio 114

Työssä olevien miesten vaimot: Irja Eskola 148 km ja Ilona Suominen 82.

Tytöt: Mirja Laiho 78 km, Pirkko Bang 60, Ritva Bang 60, Arja Laine 56 ja Irmeli Heino 21.

Pojat: Seppo Eskola 165 km, Olli Suominen 130, Arto Laine 56, Jarmo Laine 56 ja Matti Bang 48.

Pöytätennissarjassa pelattiin pitkälti toista sataa ottelua. Järjestys yli 21-vuotiaitten sarjassa muodostui seuraavaksi: 1) Reijo Koskinen. 2) Matti Eskola. 3) Viljo Virtanen. — Alle 21-vuotiaitten sarja: 1) Seppo Helenius. 2) Taisto Sjöberg. 3) Matti Nurmi.

Yhtymämme kesämestaruuskilpailut

Högfors voitti tehtaitten välisen 6-ottelun sekä ruotsalaisviestin, Kymintehdas naisten lentopallokilpailun

Voikan S. Jokimies saavutti uuden yhtymän ennätyksen 100 m juoksussa

Jo viidennentoista kerran kokoontuivat yhtymämme urheiluvaliot kesämestaruuskilpailuihinsa, jotka tänä vuonna pidettiin syyskuun 2. ja 3. päivinä Juantehtaalla. Kahdesti ennenkin on Juantehdas ollut kisapaikkana, ja vaikka matka sinne on pitkä ja rasittava, ei ketään ole tarvinnut houkutella mukaan lähtemään. Kun puhutaan matkan rasittavuudesta, tarkoitetaan sillä lähinnä junassa köröttämistä, mikä on tapahtunut öiseen aikaan. Sen sijaan toinen matka-osa, runsaasti kolme tuntia kestävä laivaretki pohjois-Savon pääkaupungista Juantehtaan "ulkosatamaan" Karjalankoskelle, on muodostunut todelliseksi huvi- ja virkistysmatkaksi. Varsinkin ensikertalaiselle se on elämys, mutta ei väsyttä sellaistaakaan, joka aikaisemminkin ja useampaankin kertaan on joutunut saman matkan tekemään. Kappale kauneinta Savoa tarjoutuu laivasta käsin matkailijan ihailtavaksi tällä vaihtelevalla reitillä, jota ei turhaan ole verrattu kovasti mainostettuihin vesiväyliimme. Säästä tietenkin riippuu, missä määrin tästä Luojan luomasta ihanuudesta pystytään nauttimaan, mutta siinä suhteessa ei tälläkään kertaa ollut valittamista, sillä puolisoista kuukautta kestänyt epävakainen kausi sateineen ja viilleine ilmoineen muuttui kuin tilauksesta Kuopion varhain lauantaiaamuna saavuttaessa aurinkoiseksi ja kohtalaisen lämpimäksi päiväksi. Asemalta käveltiin laivarantaan, missä juhlaputettu komea Karjalankoski-niminen matkustajalaiva oli lähtövalmiina odottamassa. Laivaa lähestyttäessä kajahtivat sieltä reippaat torvisoiton sävelet, sillä Juantehtaan torvisoittokunta, joka muuten äsken juhli perustamisensa 70-vuotismuistoa, oli kapellimestarinsa O. Salinin johdolla saapunut vieraita vastaan. Laivassa tarjottiin heti tuliaisiksi kahvit voileipineen, mikä karisti viimeisetkin unenrippeet silmistä. Ja niin alkoi laivamatka, jota jo edellä vaikka väärässä järjestyksessä on tullut muutamain sanoin kuvatuksi. Mainittakoon tässä yhteydessä, että kahdella edellisellä kerralla kuljetus Kuopiosta Karjalankoskelle ja takaisin tapahtui Juantehtaan omalla laivalla, uljaalla Untamalla, joka nyt parhaillaan oli Mikkelissä päin eikä näin ollen ollut tällä kertaa tarkoitukseen käytettävissä. Laivamatkan päätyttyä siirryttiin autoihin ja tuotapikaa oltiin perillä Juantehtaalla.

Lauantaipäivän ohjelmassa oli kuusi naisten lentopallo-ottelua, jotka suoritettiin tehtaan erinomaisen hyvässä kunnossa olevalla tenniskentällä. Loput neljä ottelua pelattiin sunnuntaina aamupäivällä, ei kuitenkaan kirkkoaikana. Lentopallokilpailusta seura selostus jätetään.

Yleisurheilu- ja kilpailut alkoivat klo 12.30 Juantehtaan kauniilla urheilukentällä, jonka suorituspaikkoihin nähdessä ei ollut valittamiselle varaa. Sää oli suorastaan ihanteellinen. Juantehtaan torvisoittokunnan esittämän alkumarssin jälkeen piti dipl.ins. L. Timgren avajaispuheen lausuen mm., että juantehtalaiset tuntevat suurta mielihyvää saadessaan jo kolmannen kerran järjestää yhtymän kesämestaruuskilpailut. Puhuja toivoi, että kisat olisivat omiaan lujittamaan yhtiöläisperheemme keskinäisiä siteitä ja että ne sujuisivat reippaan ja reilun urheiluhengen merkeissä. Lopuksi hän pyysi vieraita viemään työpaikoilleen ja työtovereilleen terveiset "pataruukista".

Kilpailuohjelmassa oli ensimmäisenä 100 m juoksun alkuerät, joita tarvittiin kaikkiaan viisi. Niissä saavutettujen tulosten perusteella pääsivät loppukilpailuun Voikan S. Jokimies, jonka aika oli 11.6, saman tehtaan R. Rautiainen 11.8, Högforsin E. Niemelä 11.9, Kymintehtaan V. Tolvanen 11.9, Juantehtaan J. Tuppurainen 11.9 ja Kymintehtaan V. Peltola tasan 12 sek. Myöhemmin suoritettussa loppukilpailussa Jokimies oli vieläkin ylivoimaisempi ja saavutti mestaruuden ohella uuden mestaruuskilpailujen ennätyksen 11.2. Myös entinen ennätys 11.4 oli hänen nimisensä ja saavutettu v. 1952 Voikkaalla. Entinen mestari Högforsin E. Leskinen ei tällä kertaa osallistunut 100 m juoksuun. Loppukilpailussa oli järjestys muuten sama kuin alkukilpailussa paitsi että Kymintehtaan Peltola nousi 6:nneksi sijalta neljänneksi. Rautiainen varmisti Voikkaalle kaksoisvoiton. Tehtaitten väliset pisteet laskettiin alkukilpailun perusteella samoin kuin kaikissa muissakin lajeissa, joissa alkukilpailu suoritettiin. Paras pistemäärä oli 14 eli kaksi kertaa kilpailuun osallistuvien tehtaitten lukumäärä. Toiseksi sijoittunut sai 13 pist. jne.

Kuulantyytönnössä kaivattiin vuodelta 1939 peräisin olevan ennätyksen 14.18 omistajaa ja moninkertaista mestaria Högforsin R. Lindforsia, joka oli kilpailuun ilmoitettu, mutta ei voinut kuitenkaan saapua. Kymintehtaan E. Seppälä uusi viimevuotisen mestaruutensa, vaikkakin puolisen metriä heikompi tuloksella kuin silloin.

Myös korkeushypyssä on voimassa v. 1939 saavutettu ennätys. Se on Kymintehtaan J. Palmun

STRÖMSDAL

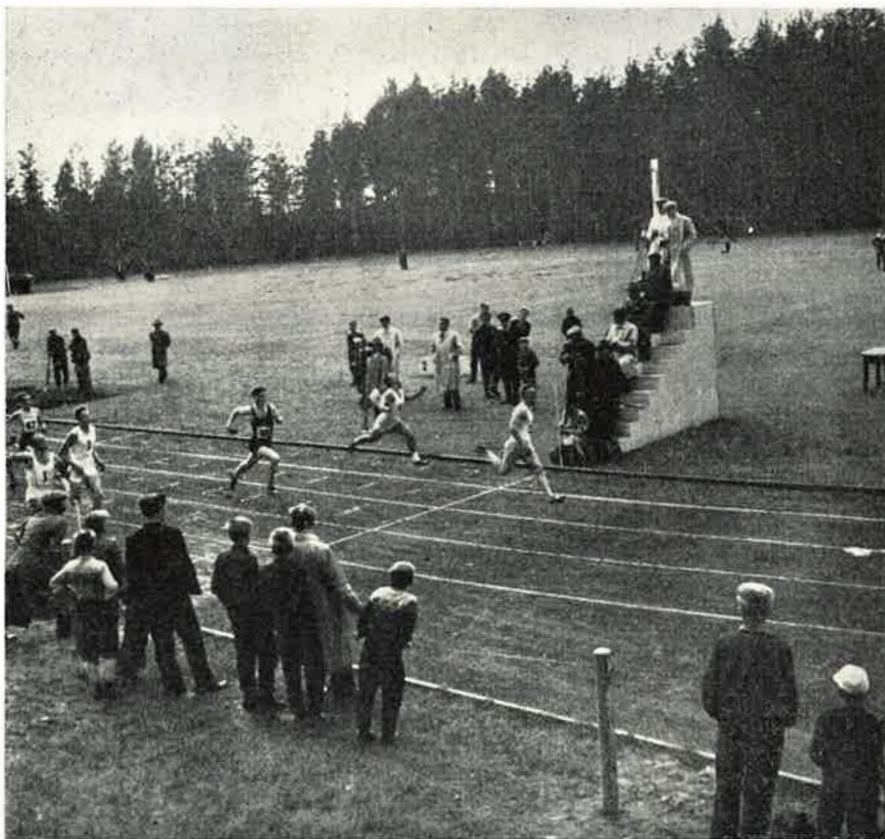
17 46

JUANTEHDAS

100 m juoksun loppukilpailu. Voikan S. Jokimies on juuri katkaissut maalinauhan yhtymän mestaruuskilpailujen ennätysajassa.

Alhaalla: 3.000 m juoksu käynnissä. Oikealla mestaruuden voittanut Voikan E. Knapp ja vasemmalla toiseksi tullut Salon P. Hotokka.

Dipl.ins. L. Timgren kisojen avajaispuhetta pitämässä.

Alla: Pituushypyn kärkimiehet Högforsin E. Niemelä (vas.) ja E. Leskinen.

Kaksi Quickiä Kymintehtaalta, korkeushypyn voittaja Matti ja joukkueen huoltaja Onni.

Ruotsalaisviestissä alkaa 300 m taival. Högforsin Ruuskanen (oik.) saa kapulan Leskiseltä ja Voikan Knapp Rautiaiselta.

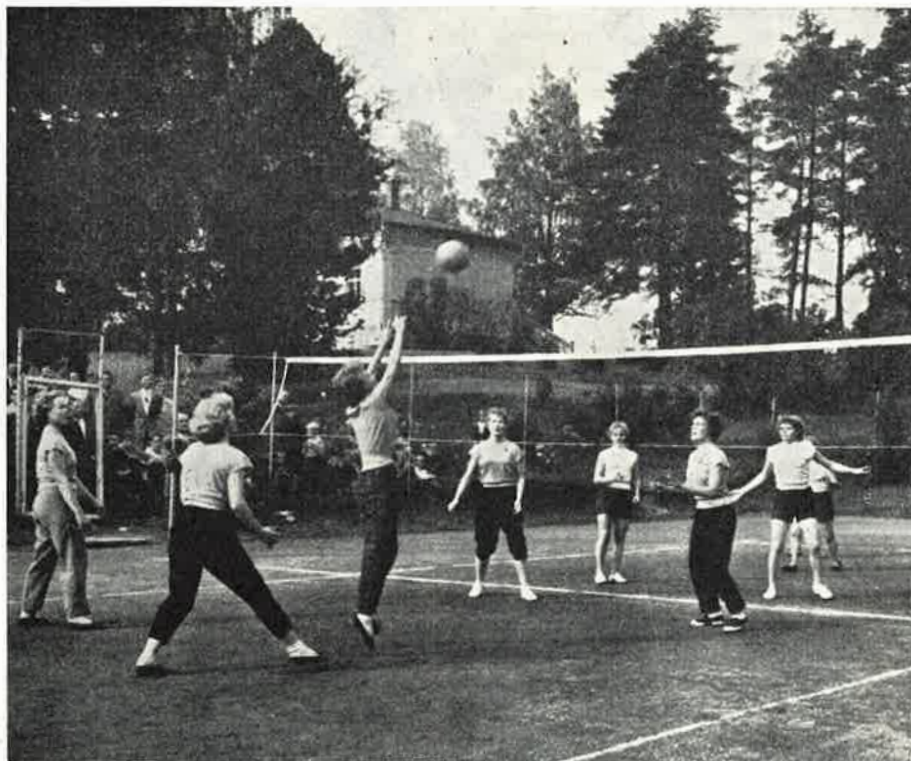
Oikealla keskellä keihäänheiton mestari Högforsin E. Aarnio.

Ylhäällä oikealla: Kuulantyöntäjät palkintojaan vastaanottamassa. "Pallilla" Kymintehtaan Seppälä kesk., Salon Tuominen vas. ja Kymintehtaan Takala oik.

Vieressä: Viestinjuoksun voittanut Högforsin joukkue: Voronoff, Leskinen, Ruuskanen ja Niemelä.

Ritva Pöntinen on juuri palauttanut pallon Kymintehtaan ja Voikan välisessä ottelussa.

Oikealla Kymintehtaan voittoisa joukkue: Liisa Okka, Ritva Pöntinen, Alli Lahtinen, Terttu Sihvola, Kaija Mäntylä ja Ritva Simonen.

Äärimmäisenä oikealla toiseksi sijoittunut Salon joukkue: Raija Suominen, Raila Lindholm, Paula Rask, Rauha Leino ja Terttu Vink. Vaihtopelaajaa ei Salolla ollut.

nimissä ja niin hyvä kuin 180 sm. Nyt vei mestaruuden saman tehtaan M. Qvick, jonka nimeä ei aikaisemmin ole mestaruuskilpailujemme osanottajaluettelossa näkynyt. Hän oli ainoa, joka pääsi 170 sm. Toiseksi tuli entinen mestari R. Aro, hänkin kymintehtaalainen, joten päätehdas sai vuorostaan kaksoisvoiton.

Keihäänheitossa selviytyi mestariksi nytkin Högforsin E. Aarnio, joka v. 1954, jolloin keihäänheitto viimeksi oli ohjelmassa, mestaruuden ohella saavutti myös uuden ennätyksen 57.27. Nyt puuttui hänen tuloksensa tästä pituudesta lähes 2 metriä. Kun Högforsin uusi mies A. Liesmala sai vapansa lentämään toiseksi pisimmälle, oli Högforsin tilillä siten jo toinen kaksoisvoitto.

Eikä kaksi kolmannelle, sillä vielä pituushypyssä sijoittuivat Högforsin edustajat kärkitiloille, Niemelä ensimmäiseksi ja Leskinen toiseksi. Viimevuotinen mestari Voikan Jokimies sai nyt tyytyä kolmanteen tilaan. Niemelän tulos oli 649. Mainittakoon, että tämän lajin ennätys 707 on vuodelta 1954 ja Kymintehtasta edustaneen Matti Lampisen nimissä. Leskinen hyppäsi silloin 695. Viime vuonna hän ei ollut mukana.

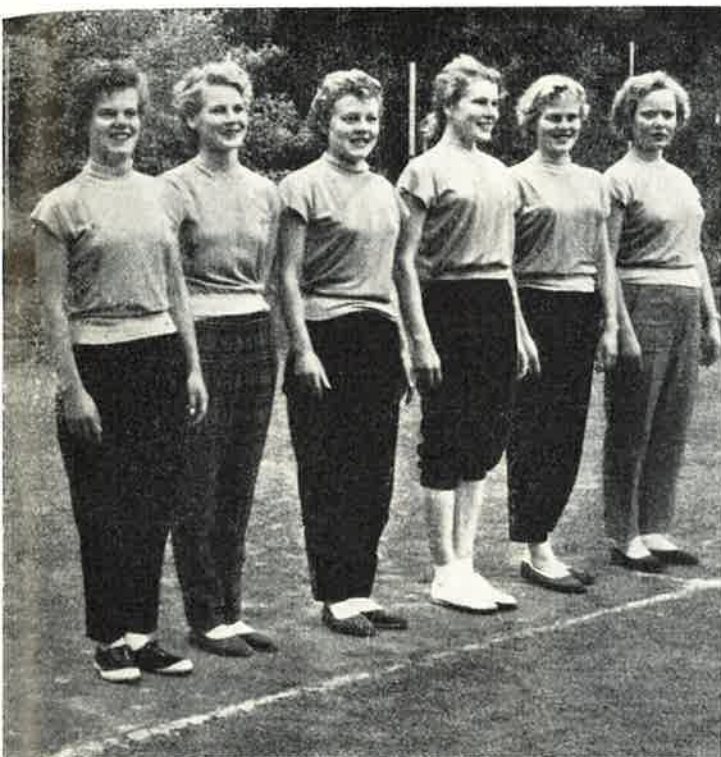
3.000 m juoksun ennätystä 8.50.5 on vuodesta 1939 lähtien pitänyt hallussaan Högforsin entinen poliisi, olympiankävijä Kalle Tuominen, ja pysynee se lyömättömänä ties kuinka kauan. Edellisellä kerralla v. 1954 (3.000 m juoksu vuorottelee ohjelmassa 1.500 m juoksun kanssa) peri mestaruuden Voikan K. Luukkanen, mutta nyt se siirtyi saman tehtaan E. Knappin nimiin, joka viime vuonna tuli mestariksi 1.500 m:llä.

Edellä selostetut lajit kuuluivat tehtaitten väliseen 6-otteluun, jossa Högfors tällä kertaa keräsi eniten pisteitä, nimittäin 125. Kymintehtas, joka viime vuonna voitti suurella marginaalilla, hävisi nyt Högforsille 2 pistettä ja Voikka vuorostaan Kymintehtaalalle 8 pistettä.

Erillisenä lajina suoritettiin vielä ruotsalaisviesti, johon osallistui neljä joukkuetta. Matkaosuudet ovat kuten tunnettua 100, 200, 300 ja 400 m. Ensimmäisessä vaihdossa olivat Kymintehtas ja Voikka tasoissa, seuraavina Högfors ja Halla. 300 m:lle lähdettyä oli Högfors hivenen verran johdossa kintereillä Voikka, kun taas Kymintehtas oli jäänyt kymmenisen metriä ja Halla vielä enemmän. Viimeisen viestiosuuden alkaessa oli Voikka vuorostaan kärjessä, toisena Högfors, kolmantena Kymintehtas ja peränpitäjänä edelleen Halla. Voikan ankkurin Jokimiehen oli kuitenkin annettava periksi Högforsin Niemelälle, joka vei tehtaansa voittoon, ja parinkymmenen metrin päässä maalista kiri Kymintehtaan Tolvanenkin Jokimiehen ohi. Näin ollen jäi viimevuotinen mestari Voikka, jonka hallussa muuten on yhtymän ennätys 2.07.7, kolmanneksi. Högfors voitti viestin viimeksi toissa vuonna.

Kilpailujen päätyttyä kokoonnuttiin yhteiseen ruokailuun tehtaan seurataloon, missä sosiaalipäällikkö Åke Launikari kiitti juantehtalaisia kilpailujen erinomaisen hyvin onnistuneesta järjestämisestä sekä suurenmoisesta vieraanvaraisuudesta ja kohdisti kiitoksen sanoja myös martoille muonituspuolen kaikki odotukset ylittäneestä hoitamisesta. Tässä tilaisuudessa jaettiin myös kiertopalkinnot sekä henkilökohdaiset palkinnot joukkuekilpailuista. Mainittakoon,

että naisten lentopallokilpailussa kolmanneksi sijoittunut Högforsin joukkue sai yhteisenä lohdutuspalkintona komean kalakukon.

Kilpailujen yhteydessä pidetyssä tehtaitten urheiluedustajain kokouksessa seuraavat talvimestaruuskilpailut päätettiin antaa Hallan Tehtaitten järjestettäväksi.

TULOSLUETTELO

100 m juoksu

Alkukilpailu: 1) S. Jokimies Vo 11.6 (14 pist.). 2) R. Rautiainen Vo 11.8 (13). 3) E. Niemelä Hö 11.9 (11). 4) V. Tolvanen Ky 11.9 (11). 5) J. Tuppurainen Ju 11.9 (11). 6) V. Peltola Ky 12.0 (9). 7) T. Peltola Hö 12.3 (8). 8) E. Tuominen Sa 12.4 (6.5). 9) A. Vesalainen Ha 12.4 (6.5). 10) A. Karanen Sa 12.6 (4.5). 11) J. Nurmi He 12.6 (4.5). 12) H. Huusko Ju 12.9 (3). 13) O. Lustig Ha 13.2 (2).

Loppukilpailu: 1) S. Jokimies Vo 11.2 (uusi yhtymän ennätys). 2) R. Rautiainen Vo 11.6. 3) E. Niemelä Hö 11.7. 4) V. Peltola Ky 11.9. 5) V. Tolvanen Ky 11.9. 6) J. Tuppurainen Ju 12.5.

Tehtaitten väliset pisteet: Voikka 27, Kymintehdas 20, Högfors 19, Juantehdas 14, Salo 11, Halla 8.5 ja Heinola 4.5.

Kuulantyöntö

Alkukilpailu: 1) E. Seppälä Ky 11.88 (14 pist.). 2) E. Tuominen Sa 11.74 (13). 3) E. Jumppanen Hö 11.51 (12). 4) T. Vanhala Ha 11.41 (11). 5) A. Etholén Hö 11.39 (10). 6) K. Takala Ky 11.37 (9). 7) M. Mustonen

Ju 10.91 (8). 8) A. Karanen Sa 10.88 (7). 9) A. Pitkänen Ha 10.74 (6). 10) V. Pettinen Vo 10.26 (5). 11) V. Vikström He 10.25 (4). 12) P. Martikainen Ju 9.93 (3). 13) P. Kossila Vo 9.74 (2).

Loppukilpailu: 1) E. Seppälä Ky 12.17. 2) E. Tuominen Sa 12.11. 3) K. Takala Ky 11.64. 4) E. Jumppanen Hö 11.51. 5) T. Vanhala Ha 11.41. 6) A. Etholén Hö 11.39.

Tehtaitten väliset pisteet: Kymintehdas 23, Högfors 22, Salo 20, Halla 17, Juantehdas 11, Voikka 7 ja Heinola 4.

Keihäänheitto

Alkukilpailu: 1) E. Aarnio Hö 55.10 (14 pist.). 2) A. Liesmala Hö 53.42 (13). 3) T. Parolahti Vo 52.99 (12). 4) V. Pesu Ky 49.58 (11). 5) E. Tuominen Sa 47.81 (10). 6) T. Kärkkäinen Ha 47.67 (9). 7) R. Rautiainen Vo 45.99 (8). 8) E. Julkunen Ju 45.60 (7). 9) E. Seppälä Ky 44.78 (6). 10) V. Vikström He 44.27 (5). 11) A. Karanen Sa 34.06 (4). 12) M. Mustonen Ju 33.92 (3). 13) L. Keveri Ha 31.95 (2).

Loppukilpailu: 1) E. Aarnio Hö 55.45. 2) A. Liesmala Hö 53.42. 3) T. Parolahti Vo 52.99. 4) V. Pesu Ky 51.85. 5) E. Tuominen Sa 51.52. 6) T. Kärkkäinen Ha 47.67.

Tehtaitten väliset pisteet: Högfors 27, Voikka 20, Kymintehdas 17, Salo 14, Halla 11, Juantehdas 10 ja Heinola 5.

3.000 m juoksu

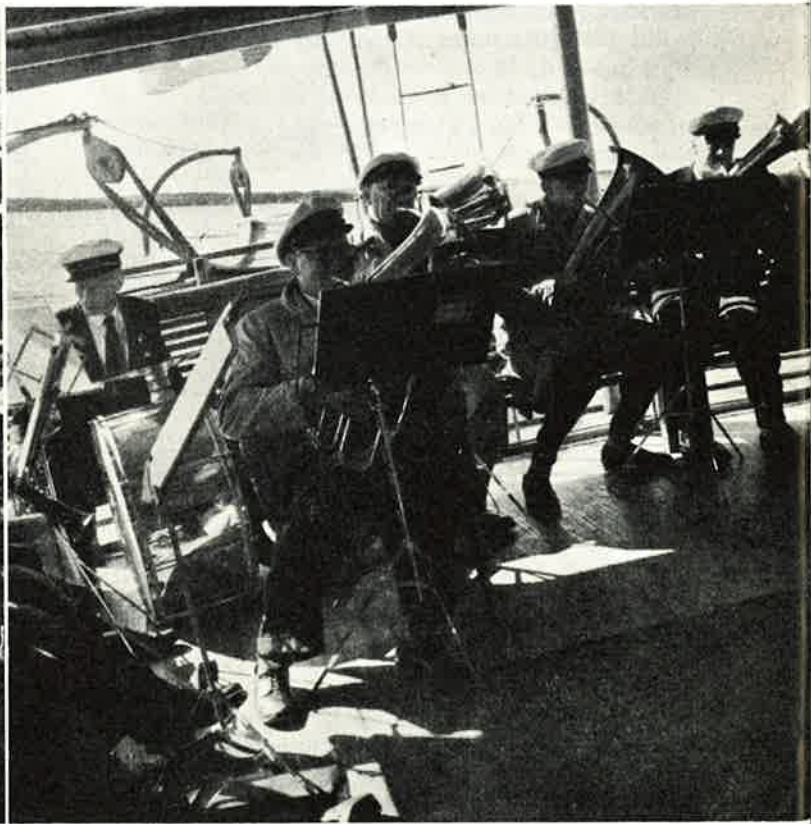
1) E. Knapp Vo 9.27.6 (14 pist.). 2) P. Hotokka Sa 9.31.8 (13). 3) L. Viljakainen Ky 9.39.4 (12). 4) V.

Herkkusuille lienee juankoskelainen kalakukko ollut riehastuttavan urheilumatkan kohokohta, mutta kyllä moni varmaan asetti vielä senkin edelle laivamatkan Kuopiosta Karjalankoskelle ja takaisin. Alituisen vaihtelevat järvi- maisemat sisävesilaivan kannelta nähtyinä kuuluvat aidoimpiin maamme matkailunähtävyyksiin.

Juantehtaan kuulu soittokunta oli mennessä laivamatkalla mukana ja nostatti erinomaisilla esityksillään tunnelmaa.

Erkkilä Vo 9.50.4 (11). 5) K. Holopainen Hö 9.58.4 (10). 6) N. Virtanen He 10.04.6 (9). 7) E. Näveri Ky 10.06.6 (8).

Tehtaitten väliset pisteet: Voikka 25, Kymintehdas 20, Salo 13, Högfors 10 ja Heinola 9.

Korkeushyppy

1) M. Qvick Ky 170 (14 pist.). 2) R. Aro Ky 165 (13). 3) E. Leskinen Hö 160 (12). 4) V. Hälinen Hö 160 (11). 5) E. Tuominen Sa 155 (10). 6) T. Hälikkä Vo 155 (9). 7) A. Mäkelä Vo 150 (8). 8) M. Mustonen Ju 150 (7). 9) O. Lustig Ha 145 (6). 10) V. Virtanen Ha 145 (5). 11) A. Karanen Sa 140 (4). 12) H. Huusko Ju 140 (3).

Tehtaitten väliset pisteet: Kymintehdas 27, Högfors 23, Voikka 17, Salo 14, Halla 11 ja Juantehdas 10.

Pituushyppy

Alkukilpailu: 1) E. Niemelä Hö 643 (14 pist.). 2) S. Jokimies Vo 621 (13). 3) P. Hämäläinen Ky 610 (12). 4) T. Kärkkäinen Ha 608 (11). 5) E. Leskinen Hö 603 (10). 6) J. Tuppurainen Ju 592 (9). 7) E. Tuominen Sa 573 (8). 8) J. Nurmi He 566 (7). 9) E. Knapp Vo 562 (6). 10) A. Vesalainen Ha 561 (5). 11) K. Simonen Ky 555 (4). 12) A. Karanen Sa 486 (3).

Loppukilpailu: 1) E. Niemelä Hö 649. 2) E. Leskinen Hö 644. 3) S. Jokimies Vo 626. 4) P. Hämäläinen Ky 620. 5) T. Kärkkäinen Ha 608. 6) J. Tuppurainen Ju 601.

Tehtaitten väliset pisteet: Högfors 24, Voikka 19, Kymintehdas 16, Halla 16, Salo 11, Juantehdas 9 ja Heinola 7.

Tehtaitten välinen 6-ottelu

1) Högfors 125 pist. 2) Kymintehdas 123 pist. 3) Voikka 115 pist. 4) Salo 83 pist. 5) Halla 63.5 pist. 6) Juantehdas 54 pist. 7) Heinola 29.5 pist.

Ruotsalaisviesti

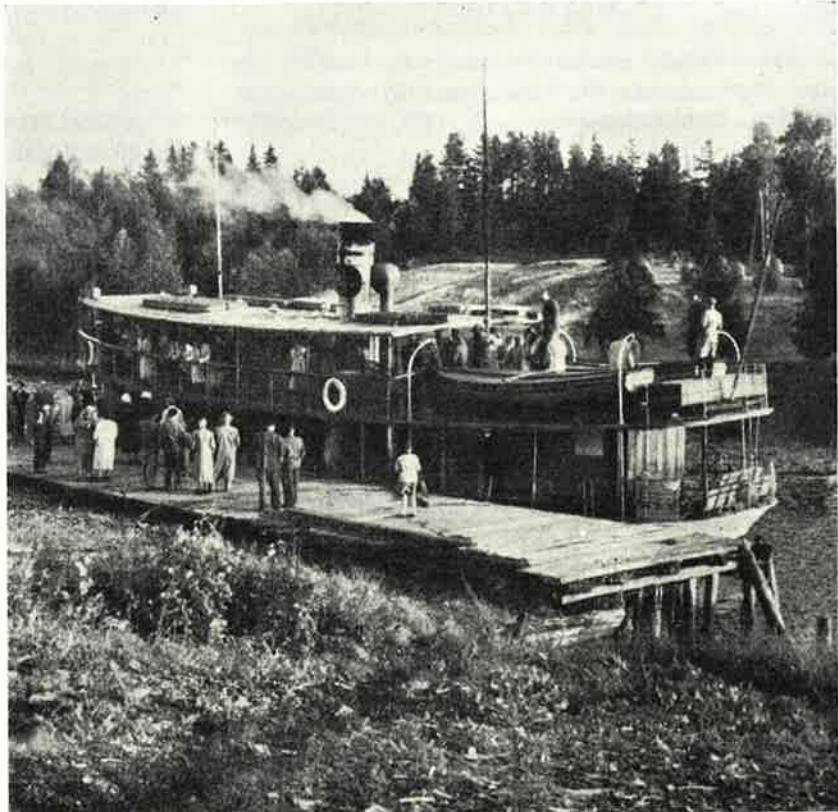
1) Högfors 2.08.1. 2) Kymintehdas 2.08.6. 3) Voikka 2.09.0. 4) Halla 2.30.0.

NAISTEN LENTOPALLOKILPAILU

Toisen kerran oli kesäkisojemme ohjelmassa naisten lentopallokilpailu, johon osallistuivat samat joukkueet kuin viime vuonna Kymintehtaalla, nimittäin Högfors, Juantehdas, Kymintehdas, Salo ja Voikka. Mestaruutta puolusti Kymintehdas, joka edellisellä kerralla voitti loppuottelussa Högforsin kolmen erän jälkeen pistein 2—1. Silloin eivät kaikki joukkueet joutuneet pelaamaan toisiaan vastaan, koska kahdesti hävinnyt joukkue putosi pelistä pois ja loppuotteluun pääsi kaksi parasta. Ne olivat, kuten mainittu, Kymintehdas ja Högfors. Kymintehdas oli voittanut Högforsin alkuotteluissa 2—0, mutta tarvitsi loppukilpailussa kolme erää varmistaakseen mestaruutensa.

Tälläkin kertaa osoittautui Kymintehdas parhaimmaksi. Sen peli oli sekä teknillisesti hallittua että taktillisesti oikeaan osunutta ja lyöntipuhkauskin oli viime näkemästä parantunut. Iloisen yllätyksen järjesti tällä kertaa Salon Tehtaitten joukkue, jonka näppärät pelaajattaret olivat sekä sijoittautumiseen että pallon käsittelyyn nähden viimevuotisesta huomattavasti kehittyneet. Mutta tuskinpa millään teh-

Kisat on pidetty, pisteet korjattu ja seuraa haikea eron hetki. Kapteenilla oli työ ja tuska saada laivansa irtaantumaan Karjalankosken rannasta, kun kaikki matkalaiset olivat sataman puoleisella rannalla hyvästejä hiuskuttamassa.

Kaarlo Pulkkinen.

Armas Penttinen.

Allan Lindroos.

Martti Rautiainen.

Merkkipäiviä

70-VUOTIAS

Konemestari Kaarlo Johan Pulkkinen Ristii-
nan Honkataipaleella 16. 10. 56. Hän on syntynyt Ju-
valla, mistä tuli yhtiömme palvelukseen 1. 5. 1921
toimien alikonemestarina Kuolimolla ja Kallavedellä
liikennöivissä hinaajissa vuoteen 1938, jolloin siirtyi
Honkataipaleen ylikuljetuslaitteiden konemestariksi.
Työssään on Pulkkinen aina osoittanut erikoista ah-
keruutta ja ammattitaitoa. Vaatimattoman ja rehdin
luonteen omaavana hän on saavuttanut esimiestensä
ja työtovereittensa täydellisen luottamuksen.

60-VUOTIAS

Koneenhoitaja Armas Penttinen Suomennie-
men Karkauksessa 20. 9. 56. Hän tuli yhtiön palve-
luksen Honkataipaleelle 1. 5. 1925 tukkimieheksi

METSÄOSASTO

taalla naiset niin ahkerasti ja määrätietoisesti lento-
palloa harjoittelevatkaan kuin mitä Salossa tehdään.
Kunniakas toinen sija oli siitä nyt silmin nähtävänä
tuloksena. Salon joukkueessa pelasi muuten tämän-
vuotisen kauneuskuningattaremmen Sirpa Koivun sisar
ja tekikin kaikissa otteluissa varsin hyvää työtä.
Kymintehdas voitti kaikki vastustajansa ja Salo hävisi
vain mestarijoukkueelle. Högfors päihitti Voikan ja
Juantehtaan, kun taas Voikka hankki ainoat pisteensä
lyömällä Juantehtaan.

Lauantaina suoritettut ottelut päättyivät seuraa-
vasti: Kymintehdas—Voikka 2—1 (15—0, 13—15,
15—7), Salo—Högfors 2—0 (15—11, 15—8), Kymin-
tehdas—Juantehtas 2—0 (15—1, 15—0), Högfors—

mutta siirtyi jo seuraavana vuonna vinssikoneenhoi-
tajaksi, jota tehtävää hän edelleenkin tunnollisesti
hoitaa. Yhtiön ansiomerkin 25 vuoden palveluksesta
Penttinen sai v. 1951.

50-VUOTIAITA

Konttoristi Allan Leopold Lindroos Kuusan-
koskella 23. 9. 56. Käytyään koulunsa Sortavalassa
hän toimi vv. 1925—36 Kemi Oy:n palveluksessa
Laitakarin sahalla ja myöhemmin saman yhtiön pää-
konttorissa. Perehdyttyään siellä puutavaran laivauk-
seen ja rahditukseen hän täydensi alansa tietoja Suo-
lahden Tehtaat Oy:ssä, Puutavaraliike Jörgen Bu-
rud'illa ja Helsingin kaupungin puutavaratoimistossa.
Yhtiömme palvelukseen metsäosastolle hän tuli v.
1942.

Metsätyönjohtaja Martti Rautiainen Kiteellä
8. 10. 56. Hän tuli yhtiömme palvelukseen 1. 6. 1946
Nurmekseen aluksi aputyönjohtajaksi ja siirtyi myö-
hemmin työnjohtajaksi Kiteelle. Rautiainen tunne-
taan kyvykkäänä ammattimiehenä, joka on saavut-
tanut esimiestensä ja työntekijöiden luottamuksen.
Metsänmyyjät ovat Rautiaisessa oppineet tuntemaan
huumorintajuuden ja miellyttävän ostomiehen.

Voikka 2—1 (11—15, 15—11, 16—14), Salo—Juanteh-
das 2—0 (15—2, 15—2) ja Kymintehdas—Högfors
2—0 (15—6, 15—5). Sunnuntain peleissä noteerattiin
seuraavat tulokset: Salo—Voikka 2—0 (15—7, 17—15),
Högfors—Juantehtas 2—0 (15—5, 15—1), Kyminteh-
das—Salo 2—0 (15—8, 15—5) ja Voikka—Juantehtas
2—0 (15—5, 15—11).

Tehtaitten välinen järjestys: 1) Kymintehdas 8 pist.
2) Salo 6 pist. 3) Högfors 4 pist. 4) Voikka 2 pist. 5)
Juantehtas 0 pist.

Mestaruuden voittaneessa Kymintehtaan jouk-
kuessa pelasivat Alli Lahtinen, Kaija Mäntylä, Liisa
Okka, Ritva Pöntinen, Terttu Sihvola ja Ritva Simo-
nen.

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Kaukana sydän-Savossa käytiin ratkaisemassa yhtymän yleisurheilumestaruudet, viestikilpa ja naisjoukkueiden paremmuus lentopallossa. Juantehtaan kauuniilla stadionilla nähtiin kireitä kilpailuja ja joustavapohjaisella, vanhan puiston katveessa sijaitsevalla tenniskentällä naisten siroa liikuntaa. Hyvänlaiset olosuhteet, kiitoksen ansaitseva järjestely ja reilu kilpailuhenki vaikuttivat osaltaan kilpalujen kulkuun, ja niinpä näistä kesämestaruuskilpailuista muodostuikin mieltä lämmittävä urheilujuhla.

Kilpailuselostukset ja tulokset on julkaistu toisaalla lehdessämme, joten emme niihin enää uudestaan puutu. Nykyäänhän on kyllä tullut tavaksi varsinkin päivälehtien palstoilla, että sama urheilutapahtuma märehditään moneen kertaan. Selostuksen lisäksi lausuu kommentaarinsa joku nimikuulu urheiluasian-tuntija, reportteri latelee jälkiviisauttaan, ja kilpailija itsekin saattaa puhua mahahaavoistaan tai muista kivuistaan, jos ei ole onnistunut maalinauhaa katkaisemaan. Mutta koska tällä kertaa ei ole kysymys tuollaisista urheilukenttien epäjumalista, vaan puhdas-verisistä amatööreistä, jotka jokapäiväisen työnsä vastapainoksi ja ruumiinsa sekä sielunsa virkistykseksi harrastavat urheilua, niin ei liiallinen kilpailujen vatvominen ole tarpeen.

Näissä kilpailuissa ei ymmärtääksemme pelkkä tulosten tavoittelemisen olekaan pääasia. Tietysti tarvitaan senttejä ja sekunteja, jotta paremmuus ja järjestys saadaan selväksi ja pisteet vietyä kirjoihin, mutta itse kilpaleikkiin antautuminen ja aito kilpailumieli merkinnevät yhtä paljon. Siinä sivussa ne sitten tuloksetkin syntyvät.

Mutta vielä tärkeämpänä kuin näitä seikkoja pitäisimme sitä, että tullahan yhtehen. Yhtiömme tuotantolaitosten urheiluväki tapaa toisensa. Saadaan kouraantuntuva osoitus siitä, että yhtä perhettä tässä ollaan. Ja pian siinä tuttaviksi tullaankin, mikäli ei olla sitä jo aikaisemmilta urheilumatkoilta. Siinä on koolla monenlaista ammattimiestä ja -naista: selluloosan, paperin ja kartongin valmistajia, sahureita ja taaplaajia, valureita, venttiilien kokoojia, radiaattorien tekijöitä ja monia muita yhtiömme työrintaman edustajia.

Eri puolilta Suomea ollaan. Sitä seikkaa ei tarvitse kysellä, sen kun kuuntelee urheiluväen puhetta. Siinä lällätetään kymenlaaksolaista ällää, sanotaan sievästi mie ja sie, lasketellaan lyhyttä länsi-suomalaista ja

huastetaan okeitten immeisten kieltä. Sitä on lysti sivusta päin kuunnella.

Tämänkertaisesta urheilujuhlasta muodostui vallan erinomainen siitäkin syystä, että vierailtiin Juantehtaalla. Tuollaisessa pienessä yhdyskunnassa kilpailut tuntuvat kilpailulta. Siellä ne muodostuvat yhdeksi kesän merkkitapaukseksi, kun sen sijaan suurella tehdasseudulla, kuten täällä päätehtailla, ne pyrkivät jäämään arkisemmiksi ja huomaamattommiksi. Juantehtaalla elettiin kaksi päivää kisojen merkeissä. Olisipa kysytty keneltä tahansa paikkakuntalaiselta, mitä siellä oli oikein tekeillä, niin jokaiselta olisi saatu oikea vastaus, tietysti savolaisittain jonkun sutkauksen tai vertauskuvan höystämänä.

Entäs se juantehtaalaisten veiraanvaraisuus. Se ei rajoittunut yksistään maukkaaseen ruokapöytään ja hyvään majoitukseen, vaan se sisälsi monenlaista muuta höystettä. Jo laivamatka oli sellainen elämys, että se säilyy kauan vieraiden mielessä. Eipä silti, tuohon matkaan sisältyi vähän haikeuttakin. Laivaväki kertoi, että huonosti alkavat olla sisävesilaivojen asiat. Entiseen hyvään aikaan saapui Kuopion satamaan lähes kolmekymmentä matkustajalaivaa, mutta nyt niitä on enää muutamia. Useimmat seisovat telakoilla joutilaina. Tämä Karjalankoski on niitä viimeisiä mohikaaneja, mutta ei ole silläkään ollut tänä kesänä paljon tekemistä. Matkustajia on ollut vähän ja tähän huviretkeen päätyikin sen tämänkesäinen purjehdus. Ja tulevaisuus näyttää aika hämärältä. Ihmisillä on nykyään kiire. Eivät he tyydy laivojen verkkaiseen vauhtiin, vaan sulloutuvat mieluummin linja-autoihin. Kuorma-autot puolestaan ovat vieneet laivoilta tavarankuljetuksen.

Ja lopuksi soittokunnalle lämpimät kiitoksemme. Tämän soittokunnan tuottama nautinto ei rajoittunut yksinomaan sen reippaitten sävelten kuuntelemiseen, vaan sitä oli samalla ilo katsella. Sen riveissä on rinnakkain vanhoja, keski-ikäisiä ja nuoria soittajia. Ilman muuta näkee, että tällä 70 vuotta täyttäneellä soittokunnalla on juurensa sekä kaukana menneisyydessä että aivan nykyisyydessä. Siitä johtuu myös sen elinvoima ja hyvä taso. Sillä tavalla sitä sivistysperinteitä vaalitaan. Esimerkillisellä tavalla on soittokunnan asiat hoidettu. Terveiset teille, hyvät soittajat, johtajasta tuttuun bassohahmoon ja pikku altisteihin saakka.

T u o m i o

